

UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA EKONOMICKO - SPRÁVNÍ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2010

Bc. Michal BÍLÝ

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko - správní

**Dostupnost veřejných služeb jako nástroj měření kvality
života obce v Mikroregionu Svitavsko**

Bc. Michal Bílý

Diplomová práce

2010

Zadávací list

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 27. 4. 2010

Michal Bílý

Poděkování

Rád bych poděkoval především vedoucí mé diplomové práce doc. Ing. arch. Vladimíře Šilhánkové, Ph.D. za všechny připomínky, rady a především velkou podporu při zpracování diplomové práce. Chtěl bych poděkovat všem, kteří mi pomáhali radou či připomínkami. Velké díky patří také mé rodině za poskytnutou podporu a zázemí během celého studia.

ANOTACE

Diplomová práce je zaměřena na možnosti měření dostupnosti veřejných služeb a prostranství v ČR. Vysvětlíme si podstatu veřejných služeb a zaměříme se na indikátory kvality života. Důraz je kladen na kvalitu a dostupnost veřejných služeb. Na základě indikátorů URB 3 – Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb a SOC 3 – Spokojenost a participace na věcech veřejných bude provedena analýza na modelovém případě Mikroregionu Svitavska. Zjistíme, zda jsou tyto metodiky postačující či nikoliv.

KLÍČOVÁ SLOVA

veřejná služba, dostupnost, kvalita života, trvale udržitelný rozvoj, indikátor, Mikroregion Svitavsko

TITLE

Availability of public services as instrument for measurement of the quality of life of municipality

ANNOTATION

The thesis is focused on the possibility of measuring the availability of public services and spaces in the Czech Republic. We explain the substance of public services and we focus on indicators of quality of life. The emphasis is placed on quality and availability of public services. Based on indicators URB 3 - Availability of local public spaces and services and SOC 3 - Satisfaction and participation in public affairs will be analyzed on a model case Microregion Svitavy. We find out whether these methods are adequate or not.

KEYWORDS

public service, availability, quality of life, sustainable development, indicator, Mikroregion Svitavsko

Obsah

1. Úvod	8
2. Základní pojmy	9
2.1. Služby	9
2.2. Veřejné služby	9
2.3. Veřejný sektor	10
2.4. Veřejná prostranství	11
3. Současná právní úprava veřejné služby v ČR	11
4. Veřejné služby v České republice	13
4.1. Organizace veřejných služeb	13
4.1.1. Garanti veřejných služeb	13
4.1.2. Poskytovatelé veřejných služeb	13
4.1.3. Uživatelé veřejných služeb	14
4.2. Standardy veřejné služby	14
4.2.1. Ukazatelé kvality, kvantity a dostupnosti veřejných služeb	15
5. Kvalita služeb	17
5.1. Kvalita veřejných služeb	18
5.2. Posuzování kvality veřejných služeb	18
5.3. Kontrola kvality veřejných služeb	19
6. Kvalita života a spokojenost občanů	19
6.1. Posuzování kvality života	20
6.2. Kvalita života a fyzické prostředí	21
7. Trvale udržitelný rozvoj	21
7.1. Agenda 21	25
7.2. Místní Agenda 21	26
8. Indikátory kvality života	27
8.1. Indikátory trvale udržitelného rozvoje	28

8.1.1.	Typy indikátorů	31
8.1.2.	Příklady sad indikátorů udržitelného rozvoje	32
8.2.	Indikátory ECI/TIMUR	35
9.	Závěr teoretické části	38
10.	Metodiky indikátorů použitých pro hodnocení v praktické části	39
10.1.	URB 3 – Dostupnost místních veřejných prostranství služeb	39
10.2.	SOC 3 – Spokojenost a participace na věcech veřejných	46
11.	Mikroregion Svitavsko	52
11.1.	Charakteristika zkoumaného území	52
11.2.	Analýza Mikroregionu Svitavsko – URB 3	54
11.2.1.	Vyhodnocení dostupnosti veřejných služeb v obcích	75
11.3.	Analýza Mikroregionu Svitavsko – SOC 3	79
11.3.1.	Vyhodnocení dotazníkového šetření	80
11.4.	Shrnutí indikátorů (závěr praktické části)	83
12.	Závěr	84
13.	Seznam použité literatury	85
14.	Seznam obrázků	88
15.	Seznam tabulek	88
16.	Seznam grafů	89
17.	Seznam příloh	90

1. Úvod

Veřejné služby jsou velmi důležitým aspektem, který ovlivňuje náš každodenní život. Pokud jejich dostupnost a nabídka v daných obcích či regionech je na vysoké úrovni, ke kvalitě našeho života to jen napomáhá. Pokud se setkáváme s místy, kde nabídka daných služeb je nedostatečná, je potřeba se zamyslet, jak tuto situaci co nejlépe vylepšit. S jistotou můžeme říci, že oblasti s rozvinutější nabídkou služeb jsou větším lákadlem pro společnost, než místa, která nám nenabízí téměř nic.

V této práci se zaměřím především na možnosti měření dostupnosti veřejných služeb a prostranství v ČR. Využiji metodiky URB 3 – Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb, kterou rozšířím o další indikátor SOC 3 – Spokojenost a participace na věcech veřejných. Tyto indikátory spolu velmi úzce souvisí, proto jsem se rozhodl aplikovat oba indikátory.

V části teoretické se budeme zabývat vysvětlením a podstatou veřejných služeb v ČR, která velice úzce souvisí s kvalitou života v daných oblastech, jejíž zvyšování by mělo být v souladu s principy udržitelného rozvoje. Vysvětlíme si právní úpravu veřejných služeb v České republice a možnosti měření veřejných služeb v rámci různých metodik.

V části praktické se zaměříme na analýzu jednotlivých obcí v Mikroregionu Svitavsko na základě metodik URB 3 a SOC 3. Ověříme, zda již zmíněné indikátory jsou postačující či nikoliv. V závěru si poté zhodnotíme výsledky, kterých jsme dosáhli zkoumáním daných metodik na jednotlivých obcích v Mikroregionu Svitavsko.

Cílem diplomové práce je vyzkoumat problematiku veřejných služeb v ČR a jak můžeme měřit jejich dostupnost. Na základě indikátorů URB 3 – Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb a SOC 3 – Spokojenost a participace na věcech veřejných ověříme na modelovém případě Mikroregionu Svitavska, zda tyto indikátory jsou vhodné a postačující.

2. Základní pojmy

2.1. Služby

V minulosti se význam služeb pro národní hospodářství velmi podceňoval. Tento přístup ke službám měl hluboké kořeny, pocházel od Adama Smithe, který v roce 1776 popsal služby jako statky, které „neprodukují žádnou hodnotu“. Stejně se k sektoru služeb stavěl Karel Marx, který rozděloval ekonomické sektory na produktivní a neproduktivní. Toto pojetí v praxi převzala centrálně plánovaná ekonomika a výsledkem bylo podcenění celého sektoru a jeho zaostávání za vývojem běžným ve vyspělých ekonomikách o několik desítek let.

V současné době vysvětlují podstatu služeb např. američtí autoři Kotler a Armstrong takto: *„Služba je jakákoliv činnost nebo výhoda, kterou jedna strana může nabídnout druhé straně, je v zásadě nehmotná a jejím výsledkem není vlastnictví. Produkce služby může, ale nemusí být spojena s hmotným produktem“*. [3]

2.2. Veřejné služby

Z hlediska nově vznikající terminologie EU se pojem „veřejná služba“ jeví jako méně přesný. Může mít různé významy, a proto může docházet k záměně. Někdy se vztahuje k faktu, že služba je poskytována široké veřejnosti, jindy poukazuje na to, že služba plní specifickou úlohu ve veřejném zájmu, a někdy se týká vlastnictví nebo statusu subjektu, který službu poskytuje, často dochází k záměně „veřejná služba a „veřejný sektor“ (viz následující pojem). [3]

V literatuře [2] se dočteme, že *„veřejnými službami se rozumí takový druh služeb, jejichž uživatelem (spotřebitelem) je veřejnost jako sociální subjekt. Veřejné služby jsou produkovány, zabezpečovány či regulovány orgány veřejné správy“*. Obecným cílem tohoto poskytování je, aby tyto služby uspokojovaly společenské potřeby při respektování principu subsidiarity.

Podle [1] můžeme definovat veřejné služby takto: „*Veřejnými službami jsou služby poskytované ve veřejném zájmu. Jsou vytvořeny, organizovány nebo usměrňovány státem, krajem nebo obcí k zajištění potřeb veřejnosti*“.

Z uvedených definicí vyplývá, že „veřejné služba“ je vlastně druhem služby. Můžeme říci, že je to pojem, který má ekonomický, sociální a právní obsah.

Pokud máme za cíl nalézt co nejpřijatelnější definici veřejné služby, pak takovéto vymezení zatím neexistuje.

V rámci zemí Evropské unie se termín veřejná služba používá ve dvou významech:

- jako subjekt poskytující službu,
- jako samotný proces poskytování služby ve veřejném zájmu [3].

Tam, kde termín znamená specifickou službu za účelem zajištění obecného zájmu, doporučuje Halásek v rámci zemí EU nahrazovat termín „veřejná služba“ termínem „služba ve veřejném zájmu“. V ČR převažuje obecně používání termínu „veřejná služba“.

2.3. Veřejný sektor

Jak už bylo uvedeno, „veřejná služba“ a „veřejný sektor“ jsou často zaměňována. Je proto si upřesnit podstatu a význam.

Veřejný sektor je jednou ze dvou částí neziskového sektoru národního hospodářství (neziskový sektor se dělí na soukromý a veřejný). Veřejný sektor vznikl jako reakce na problémy (selhání) trhu, tržního mechanismu a tržního sektoru. Trh selhává ve třech základních oblastech, a to v oblasti efektivnosti (např. vznik monopolů, kartelových dohod nebo externalit), stability (např. nezaměstnanost či vysoká míra inflace) a spravedlnosti (např. chudoby nebo prostituce). **Posláním veřejného sektoru** je buď řešit důsledky selhání trhu anebo ještě lépe předcházet jejich vzniku. [5]

Nejčastější definicí, se kterou se můžeme setkat, zní: „*Veřejný sektor je ta část národního hospodářství, ve které se ve veřejném zájmu realizují veřejné služby, je financována převážně z veřejných rozpočtů, je řízena a spravována veřejnou správou,*

rozhoduje se v ní převážně s využitím veřejné volby a podléhá veřejné kontrole. Tenduje k neefektivnosti.“ [9]

2.4. Veřejná prostranství

Veřejná prostranství jsou definována jako [20]:

- veřejné parky, zahrady či otevřená prostranství, které slouží pouze chodcům nebo cyklistům, vyjma zelených dopravních ostrůvků nebo dělících pásů a hřbitovů (kromě případů, kdy místní samospráva připustí jejich rekreační funkci, případně přírodní, historický nebo kulturní význam,
- nezastřešená sportovní zařízení, bezplatně přístupná veřejnosti,
- soukromá prostranství (zemědělské plochy, soukromé parky), bezplatně přístupná veřejnosti.

3. Současná právní úprava veřejné služby v ČR

Problematika veřejné služby nebyla po roce 1989 řešena rámcově, ale pro úpravu poměrů vznikaly v jednotlivých oborech zvláštní zákony – např. zákon o soudech a soudcích, o policii, o příslušnících BIS, o vojácích z povolání apod. Vyústění tohoto trendu nalezneme v Ústavě ČR, která v článku 79 odst. 2 obsahuje jediné ustanovení k této otázce – „Právní poměry státních zaměstnanců v ministerstvech a jiných správních úřadech upravuje zákon.“ [23]

Veřejnou službu upravuje:

1. Ústava

Ústava výslovně nestanoví, jaká má být právní úprava poměrů státních zaměstnanců, avšak vzhledem k tomu, že zahrnuje normy a principy demokratického právního státu, dává dostatečnou oporu pro vymezení základních

ústavních principů veřejné služby. Veřejná služba tak spočívá ve svém vnitřním uspořádání a v celé své činnosti na demokratických hodnotách. [17]

2. Zákon o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon)

Tento zákon tvoří základ právní úpravy veřejné služby na úrovni zákonů. Upravuje služební poměry státních zaměstnanců, organizační věci státní služby, přípravu na službu, řízení ve věcech služby a odměňování státních zaměstnanců. Služební poměr státního zaměstnance v režimu zákona o státní službě je poměrem k České republice, nikoliv ke konkrétnímu úřadu. [23]

3. Zákon o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů

Na rozdíl od státní služby se právní poměry zaměstnanců územních samosprávných celků řídí zákoníkem práce, nestanoví-li zvláštní zákon jinak. Tito úředníci jsou v pracovním poměru k ÚSC. Zvláštní zákon, kterým je výše uvedený zákon č. 312/2002 Sb. o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, vnáší do pracovníprávní regulace těchto poměrů veřejnoprávní prvky (např. zvláštní předpoklady pro způsobilost zastávat funkci, výběrové řízení jako podmínka uzavření pracovní smlouvy apod.). Potřebnost zákonné úpravy poměrů samosprávných úředníků je dána nejen obecnými požadavky (např. jednotnost a koordinovanost územní samosprávy), ale hlavně tím, že tito úředníci vykonávají vedle samosprávné funkce též přenesenou státní správu. [23]

4. Veřejné služby v České republice

4.1. Organizace veřejných služeb [3]

4.1.1. Garanti veřejných služeb

Zodpovědnost za dostupnost a rozvoj veřejných služeb náleží příslušným ministerstvům. Konkrétní zodpovědnost za dostupnost a kvalitu jednotlivých druhů veřejných služeb náš právní řád většinou nezná, pak z hlediska právní konstrukce jde o samostatnou působnost všech obcí, protože z hlediska samostatné působnosti není mezi obcemi z hlediska jejich velikosti rozdíl. Právní konstrukce rozdělení samostatné působnosti nemusí vždy korespondovat s výkonem zřizovatelské funkce. A např. u sociálních služeb najdeme v zákoně o obcích i zákoně o krajích prakticky totožné formulace, které jakoby kraje i obce zavazovaly ve stejné oblasti. Krajská samospráva je dále garantem dopravní obslužnosti příslušného území. Obecní samospráva je dále garantem některých služeb bez ohledu na svoji velikost. Vedle státu a místních samospráv vystupují u některých veřejných služeb jako garanti také jiné subjekty. Např. v oblasti zdravotnických služeb jsou garanti zdravotní pojišťovny a zdravotní ústavy.

4.1.2. Poskytovatelé veřejných služeb

Poskytovateli veřejných služeb může být stát, kraj, obec nebo jakákoliv právnická či fyzická osoba, která splní podmínky předepsané zákonem. Poskytovatelem některých veřejných služeb jsou přímo orgány veřejné správy – ministerstva, krajské, městské nebo obecní úřady. Tak je tomu např. u letecké záchranné služby či letecké pátrací a záchranné služby či řady správních činností. V souvislosti s reformou veřejné správy se významným poskytovatelem řady veřejných služeb staly kraje. Krajské samosprávě byly převedeny některé kompetence zřizovatelských funkcí v oblasti školství, zdravotnictví, kultury a sociálních služeb, které do konce roku 2002 zřizovaly okresní úřady. Dále jsou poskytovatelem organizace, agentury nebo organizační složky ministerstev, krajů, měst a obcí. S touto situací se můžeme setkat např. u řady knihoven, muzeí, zoologický zahrad či nemocnic nebo městské policie. O nejefektivnějším způsobu výběru poskytovatelů a formě poskytování veřejné služby zpravidla rozhoduje garant.

4.1.3. Uživatelé veřejných služeb

Uživateli veřejných služeb jsou v obecné rovině občané, kteří vytvářejí různé sociální skupiny. Každá tato sociální skupina má své specifické potřeby a požadavky, jejich oprávnění je porovnáváno zpravidla s právní normou nebo je kompromisem mezi možnostmi garanta (poskytovatele) a požadavky uživatele (zákazníka). Zkoumání skutečných potřeb občanů – zákazníků služeb a následné měření spokojenosti s kvalitou poskytovaných služeb není prakticky prováděno nebo je prováděno jen u některých druhů služeb nebo na některých úřadech. Přitom rovnováha mezi potřebou (poptávkou) a poskytovanou službou (nabídkou) je základem efektivního využívání zdrojů.

4.2. Standardy veřejné služby [10]

Standard veřejné služby vyjadřuje hodnotové naplnění ukazatele kvality či dostupnosti veřejných služeb. Hodnotové naplnění může mít více pojetí ve vazbě na konkrétní veřejnou službu:

1. **Typ standardu S1** – kde standard je jako nezbytná podmínka při zajišťování veřejné služby, který je dán příslušnými právními předpisy (K1 – viz následující kapitola)
2. **Typ standardu S2** – zde je standard jako minimální či doporučená úroveň kvantity, kvality nebo dostupnosti veřejné služby (K2, K3, K4 – viz následující kapitola), kdy standard může být odvozován z průměrných dosahovaných hodnot, sledovaných za více subjektů poskytujících příslušnou službu či pojetím ve smyslu existence dostupnosti služby, zabezpečené na principech komunitního plánování
3. **Typ standardu S3** – tento standard vyjadřuje další ukazatele, obsahující především ekonomické ukazatele, spojené se zajišťováním služby, ale i např. časovou a vzdálenostní dostupnost

4.2.1. Ukazatelé kvality, kvantity a dostupnosti veřejných služeb

V oblasti kvality veřejných služeb se používají následující ukazatele:

Ukazatelé K1 – v případě, kdy se kvalita služby řídí platnými právními předpisy. Jsou např. stanoveny podmínky vzdělání apod.

Ukazatelé K2 – v případech, kdy může mít otázka kvality veřejných služeb další rozměr (neuvádí se v zákoně), který nemusí být vždy plně uplatněn. Patří sem např. otázky kvality pracovníků či kvality řízení

V oblasti kvantity veřejných služeb se používá následující ukazatel:

Ukazatelé K3 – vyjadřují skutečnost, že předpisem podmínky stanoveny nejsou (např. jakou kapacitu má mít zařízení k dispozici vzhledem k počtu obyvatel, množství vynaložených prostředků) a je nutno jej kontrolovat

Oblast dostupnosti veřejných lze vyjádřit tímto ukazatelem:

Ukazatelé K4 – řeší otázku dostupnosti, je zde formulováno široké spektrum přístupů, např. že dostupnost je, když příslušná služba existuje a pro občana je dosažitelná či jaká má být dostupnost z hlediska vzdálenosti nebo času dosažení určitého zařízení poskytující veřejnou službu

4.2.2. Analýza možností standardizace veřejných služeb

V prvním čtvrtletí roku 2003 zpracovaly jednotlivé resorty analýzy veřejných služeb vhodných ke standardizaci. Ministerstvo vnitra za tímto účelem zpracovalo Metodický návod pro zpracování analýz veřejných služeb a harmonogram prací. Analyzováno bylo celkem 375 veřejných služeb. Původním cílem bylo analyzovat problematiku veřejných služeb pro ukončení druhé fáze reformy územní veřejné správy a připravit podklady pro návrhy řešení územní veřejné správy, v jejímž rámci patří mezi průřezové aktivity také „vymezení minimální úrovně veřejných služeb a podmínek jejich dostupnosti pro občany“.¹

¹ Str. 2, Programové prohlášení vlády ČR, Praha, srpen 2002

Výsledkem analýzy byl pouze sumarizující pohled ze strany ústřední státní správy s částečným promítnutím názorů krajů a návrh dalšího postupu, který by umožnil prohloubit analýzu veřejných služeb z pohledu územní dostupnosti těch veřejných služeb, které byly identifikovány jako služby, kde je vhodné z hlediska aktuální situace se zabývat jejich dostupností.

Veřejné služby v ČR byly rozděleny do těchto skupin:

1. správní činnosti
2. finanční podpory
3. věcné veřejné služby

Správní činnost

V širším slova smyslu jsou správní činnosti součástí veřejných služeb. Hlavně jejich poskytovatelé, tj. krajské, městské a obecní úřady považují tyto činnosti za veřejnou službu poskytovanou občanovi, jejíž dostupnost byla řešena v rámci reformy veřejné správy. Ovšem je zásadní rozdíl chápání správních činností ústřední státní správou a územní samosprávou. Zástupci ústřední státní správy nepovažují správní činnost za veřejnou službu občanům, zatímco územní samosprávy ano.

Dostupnost těchto veřejných služeb pro občana je řešena nejen institucionálně, ale také v rámci projektu „Popis životních situací“. Jde o projekt, kde se popisují procesy správních činností srozumitelným jazykem pro občana – uživatele.

Finanční podpora

Finanční podpory lze považovat za veřejnou službu, jejichž poskytování se řídí splněním standardů v rámci projektového řízení. Cílem široké škály dotačních titulů určených na financování provozu zabezpečovaných veřejných služeb, i do oblasti investic, je podpora a zvýšení kvality poskytování a modernizace podmínek, ve kterých jsou veřejné služby zajišťovány.

Dotační tituly mohou doplňovat zdroje grantů, určených převážně na provoz a běžné zabezpečení poskytování služeb a mohou tak být převážně nástrojem státu v oblasti politiky a strategie rozvoje veřejných služeb.

Věcné veřejné služby

Základní rozdělení věcných veřejných služeb je následující:

- Sociální služby – sociální péče a pomoc starým a zdravotně postiženým, dětem a mládeži apod.
- Zdravotnictví – ambulantní péče, ústavní péče, lázeňská péče apod.
- Školství – předškolní vzdělávání, základní školství, střední školství, vysoké a vyšší odborné školství, stravování a ubytování žáků a studentů apod.
- Kultura – knihovny, galerie, muzea, památková péče, kulturní dědictví apod.
- Doprava – veřejná osobní silniční doprava, letecká, drážní doprava apod.
- Obrana – vojenská obrana, letecká záchranná a pátrací služba
- Vnitřní věci – požární ochrana, bezpečnost a veřejný pořádek, civilní ochrana apod.
- Spoje – poštovní služby, telekomunikační služby
- Životní prostředí – ochrana přírody a krajiny, technická ochrana životního prostředí
- Služby technické infrastruktury – vodní hospodářství, zásobování energiemi
- Informační služby - portál veřejné správy [3]

5. Kvalita služeb

Tento pojem v sobě skrývá řadu definic. Řada autorů kvalitu služeb definuje odlišně. V literatuře [11] nám autor definuje kvalitu služeb „*jako schopnost plnit požadavky zákazníků i jiných subjektů.*“ Naopak v jiné literatuře [12] se dočteme, že kvalita služeb je definována jako „*kvalita vnímána zákazníkem jako plný soulad mezi službou, kterou očekává, že dostane a tou, kterou skutečně dostal.*“

Z obecného hlediska můžeme říci, že zákazníci hodnotí výsledky a proces, který směřuje k jejich dosažení na základě toho, co skutečně obdrželi ve vztahu k tomu, co očekávali.

5.1. Kvalita veřejných služeb

Otázky kvality a dostupnosti veřejných služeb z obecného pohledu mají velmi široký rámec. Můžeme říci, že vymezení pojetí kvality v oblasti veřejných služeb neexistuje. Jedná se především o příslušné právní předpisy, které jsou pro veřejné služby přijaty, ale i další právní předpisy na ně navazující, které stanovují podmínky a požadavky na příslušnou službu. V tomto smyslu pak pojetí kvality už dnes představuje široký rozměr této problematiky veřejných služeb a otázka nějaké jejich „sumarizace“ (např. do uceleného dokumentu) pak nevytvoří nic jiného, než určitý systematizovaný přehled stávajících právních předpisů či v nich stanovených podmínek pro veřejné služby. [10]

5.2. Posuzování kvality veřejných služeb

„Kvalita ve veřejné správě je chápána jako míra naplňování oprávněných požadavků zákazníků/klientů na konkrétní veřejnou službu nebo občanů na kvalitu života v dané obci, regionu či kraji.“ [1]

Posuzování kvality je u veřejných služeb mnohem obtížnější a komplexnější než v soukromém sektoru. Zatímco v soukromém sektoru uspokojení potřeby a přání zákazníka vede k růstu prodeje a tím i zisků, u veřejných služeb se toto může stát kontraproduktivním. Růst jejich kvality může vést k rostoucí poptávce po službě, což zvyšuje výdaje na službu proti limitovaným zdrojům. Základem dosažení kvalitně poskytované služby je hospodárné a efektivní využívání zdrojů (peněžní prostředky, personál, budovy či zařízení. [3]

5.3. Kontrola kvality veřejných služeb

I kvalita veřejných služeb má svůj mechanismus, kterým stát kontroluje kvalitu poskytovaných služeb. Kvalita veřejných služeb je kontrolována a zajišťována jednak tradičními resortními systémy jako je inspekce a supervize. Tyto profesionální přístupy definují kvalitu z hlediska poskytovatele služeb a zaměřují se zejména na vysokou odbornost pracovníků. Tyto přístupy jsou běžné především u služeb ve školství, zdravotnictví a také u služeb v sociální oblasti.

Problematikou podpory a kontroly kvality veřejných služeb se zabývá také Národní politika podpory jakosti, která si klade za cíl zabezpečit růst kvality veřejných služeb. Národní politika podpory jakosti zahrnuje takové oblasti podpory a rozvoje péče o jakost jako jsou výchova a vzdělávání, poradenství, bezpečnost a ochrana zdraví při práci a ochrana spotřebitele. Příslušné resorty, které mají v gesci vytváření rámce pro zajišťování veřejných služeb, se k národní politice podpory jakosti přihlašují pomocí rozvojových programů kvality.

Stále většího významu v politice nabývá veřejná (občanská) kontrola, tj. maximální možné zpřístupnění informací, se kterými se mohou seznámit a vyjadřovat se k nim občané.
[3]

6. Kvalita života a spokojenost občanů

Kvalita služby a kvalita života jsou pojmy, které spolu úzce souvisí, avšak neznamená to, pokud jde o kvalitní službu, že nám to zajistí kvalitnější život. Kvalita života je pojem, který je každému zřejmý, ale obtížně se popisuje. Proč tomu tak je? Je to dáno zejména tím, že pro jednotlivce znamená kvalita života v podstatě jeho představu o naplnění osobního štěstí. Jedním z návodů, jak dosáhnout osobního štěstí říká přísloví: „Zachovávej krb svých myšlenek čistý, založíš tak mír a budeš šťasten.“

Představa každého jednotlivce o osobním štěstí je však jiná. Jinak řečeno jde o jeho osobní spokojenost nebo nespokojenost s tím, jak se mu ve městě či regionu žije. Do toho vstupuje celá řada faktorů. Může to být např. jeho osobní či rodinná situace, zdraví, spokojenost s bydlením, spokojenost s prací, s využíváním volného času, s okolním prostředím, sousedské vztahy, spokojenost se službami ve městě apod. Samozřejmě, že

k těmto faktorům patří i činnosti a služby, na které má město přímý vliv, je to např. čistota města, svoz odpadů, činnost škol či práce úřadu.

Pro skupinu občanů (obce, regionu nebo kraje) může být za kvalitu života považována jejich spokojenost s naplňováním jejich požadavků (potřeb) na podmínky pro život v dané obci, regionu nebo kraji. Ke zjišťování požadavků a spokojenosti skupin občanů je vhodné používat kromě anket, dotazníkových šetření a obdobných běžných metod také veřejná projednávání, kulaté stoly, práci ve skupinách, akční plánovací víkendy² apod. [1]

6.1. Posuzování kvality života

Pro posouzení kvality života je třeba vzít v úvahu, že má:

- subjektivní stránku (individuální posouzení podmínek života, subjektivně pocíťováno/spokojenost)
- objektivní stránku (objektivní podmínky života).

„Svým způsobem je ukazatel kvalita života chápán jako jakýsi protipól kvantitativních ukazatelů. Zkoumání kvality života je zaměřeno i na nemateriální stránku života – životní podmínky.

Kvalita života je všeobecně posuzována v těchto oblastech:

- životní prostředí,
- ukazatele zdraví a nemoci,
- úroveň bydlení,
- dostupnost základních služeb (školství, zdravotnictví),
- mezilidské vztahy,
- volný čas,

² metody komunitního plánování nebo Místní Agendy 21, více viz www.nszm.cz nebo www.cenia.cz

- pracovní podmínky a spokojenost s pracovním zařazením,
- sociální začlenění do společnosti (možnost podílet se na rozhodování),
- úroveň sociálních jistot, bezpečí a osobní svobody.

Pojem kvality života můžeme definovat jako subjektivní posouzení vlastní životní situace. Nevylučuje se objektivní přístup, subjektivní posouzení kvality života je o něco složitější, jelikož lidský život je jedinečný a mnohorozměrný a každý člověk má své pojetí kvality života.

6.2. Kvalita života a fyzické prostředí

Kvalita života ve městě je již podle svého názvu nejširší oblast, neboť představuje v podstatě hlavní smysl úsilí veřejné správy ve městě. Fyzické prostředí ve městě se zabývá zejména otázkami vztahů mezi obyvateli, bezpečností, volným časem, kvalitou prostoru pro život a v neposlední řadě podmínkami pro bydlení.

Globálním cílem oblasti kvalita života – fyzické prostředí je vytvářet kvalitní prostředí pro život ve městě s různorodou nabídkou příležitostí pro aktivní trávení volného času a pro odpočinek, rozvoj dobrých mezilidských vztahů a zlepšování image města navenek. [18]

7. Trvale udržitelný rozvoj

Hospodářský a civilizační vývoj nemá ve světovém měřítku ani v rámci kteréhokoliv státu trvale udržitelný charakter. Hnacími silami nerovnováhy tohoto vývoje jsou růst populace a hospodářský růst v souvislosti, s nímž roste poptávka po energii a veškerých materiálech, objem světového obchodu a dopravy a znečištění prostředí. Některé problémy životního prostředí, zejména lokálního charakteru, se ve vyspělých státech podařilo alespoň zčásti vyřešit (např. ve vyspělých zemích je čistší ovzduší nebo mnohé řeky jsou čistší). Stav globálního životního prostředí se však zhoršuje. Nejvýraznějším důkazem je prohlubující se

narušování ozonové vrstvy a hrozba změny klimatu. Také hrozí znečištění světového oceánu. Ubývá orné půdy, rozšiřují se pouště či rostou obavy o dostatek zdrojů sladké vody.

Světová veřejnost si postupně uvědomuje nutnost změny dosavadního vývoje. Už v roce 1969 tehdejší generální tajemník OSN U Thant naléhavě vyzýval světovou veřejnost, aby podnikla neodkladné akce. V roce 1972 pak nebezpečí zhoršování prostředí zdůraznila Stockholmská konference Spojených národů o lidském životním prostředí. Přesně identifikovala hlavní problémy a poukázala na globální charakter ekologického ohrožení. Upozornila důrazně na nutnost chránit prostředí ohrožené lidskou hospodářskou činností, a přitom důkladně nerozebrala negativní aspekty této činnosti samé. Rozpory o zastavení hospodářského růstu pokračovaly, ale i nadále se je nedařilo vyřešit. [6]

Klíč k řešení tohoto základního problému poskytla zpráva Světové komise pro životní prostředí a rozvoj vedená norskou ministerskou předsedkyní Gro Harlem Brundtlandovou, jež vyšla v roce 1987 pod názvem „Naše společná budoucnost.“ Ta definuje, že: „Trvale udržitelný rozvoj je takový způsob rozvoje, který uspokojuje potřeby přítomnosti, aniž by oslaboval možnosti budoucích generací naplňovat jejich vlastní potřeby“. [13]

V naší legislativě můžeme nalézt definici o trvale udržitelném rozvoji v § 6 zákona č. 17/1992 Sb. O životním prostředí: „Trvale udržitelný rozvoj společnosti je takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů.“ [7]

(Trvale) udržitelný rozvoj je komplexní soubor strategií, které umožňují pomocí ekonomických prostředků a technologií uspokojovat lidské potřeby, materiální, kulturní i duchovní, při plném respektování environmentálních limitů; aby to bylo v globálním měřítku současného světa možné, je nutné redefinovat na lokální, regionální i globální úrovni jejich sociálně-politické instituce a procesy. [15]

V červnu 1992 proběhla v Rio de Janeiru Konference o životním prostředí a rozvoji. Konference v Riu schválila důležitý rozsáhlý dokument, zhruba tisícistránkovou Agendu 21, který ve svých čtyřiceti kapitolách důkladně rozebírá principy trvale udržitelného rozvoje ve všech oblastech lidské činnosti. Je považována za jakousi „širokou definici“ tohoto klíčového pojmu. Tento pojem ovšem nemá plně objektivní základ daný nezávislým vědeckým poznáním. Jedná se o pojem, který má úzký vztah k lidským hodnotám.

Rozhodující roli tu hraje několik významných faktorů. Jde hlavně o kulturní a historické tradice. Stejně významné jsou základní přírodní podmínky dané společností. Např. obyvatelé malých ostrovních států v tropickém moři mají jiný systém hodnot než lidé z Himaláje apod. Důležitým faktorem je také, jak která země je bohatá a jak má rozloženo své bohatství. Významným faktorem je dále sociální a politické uspořádání společnosti. Nesmíme zapomenout ani klíčový význam ekonomických systémů daných zemí a celkovou jejich ekonomickou situaci.

Trvalá udržitelnost zahrnuje dlouhodobou a globální perspektivu a představuje „jakousi“ integraci 4 základních komponent:

- situace lidí jako jednotlivých osobností,
- společenské instituce,
- ekonomika,
- životní prostředí. [6]

Koncepce udržitelného rozvoje vychází z toho, že „rozvoj“, tedy vývoj žádoucím směrem k lepšímu stavu je základním a všeobecně přijatým společenským cílem. Aby však mohl trvat bez závažných krizí do daleké budoucnosti, nesmí zanedbat žádný ze svých hlavních rozměrů neboli pilířů. Mezi nejdůležitější patří: ekonomický, sociální a ekologický.

1. **Ekonomický** – vychází z nutnosti zachovat při veškeré hospodářské činnosti základní kapitál a využívat jen vyprodukovaného zisku.
2. **Sociální** – se týká jednak lidí jako jednotlivců, jednak společnosti, lidský rozvoj znamená odstranění chudoby, zlepšování zdraví, vzdělanost, bezpečnost apod. Společenský se týká hlavně institucí demokracie, zabezpečení lidských práv a svobod apod.
3. **Ekologický** – poukazuje na to, že hospodářská činnost a celkový civilizační rozvoj se děje v širším rámci přírodních podmínek. [8]

Mezi základní principy udržitelného rozvoje patří:

1. **propojení základních oblastí života** - ekonomické, sociální a životního prostředí; řešení zohledňující pouze jednu nebo dvě z nich není dlouhodobě efektivní.
2. **dlouhodobá perspektiva** - každé rozhodnutí je třeba zvažovat z hlediska dlouhodobých dopadů, je třeba strategicky plánovat.
3. **kapacita životního prostředí je omezená** - nejenom jako zdroje surovin, látek a funkcí potřebných k životu, ale také jako prostoru pro odpady a znečištění všeho druhu.
4. **předběžná opatrnost** - důsledky některých našich činností nejsou vždy známe, neboť naše poznání zákonitostí fungujících v životním prostředí je stále ještě na nízkém stupni, a proto je na místě být opatrní.
5. **prevence** - je mnohem efektivnější než následné řešení dopadů; na řešení problémů, které již vzniknou, musí být vynakládáno mnohem větší množství zdrojů (časových, finančních i lidských).
6. **kvalita života** - má rozměr nejen materiální, ale také společenský, etický, estetický, duchovní, kulturní a další, lidé mají přirozené právo na kvalitní život.
7. **sociální spravedlnost** - příležitostí i zodpovědnosti by měly být děleny mezi země, regiony i mezi rozdílné sociální skupiny. Chudoba je ohrožující faktor udržitelného rozvoje; proto je až do jejího odstranění naše odpovědnost společná, ale diferencovaná. Sociálnímu pilíři udržitelného rozvoje se přikládá stále větší význam a udržitelný rozvoj je čím dál častěji chápán jako „Trvalé zlepšování sociálních podmínek v rámci ekologické únosnosti Země.“ Ekonomika v tomto výkladu hraje roli nástroje k dosažení zlepšení sociálních podmínek.
8. **zohlednění vztahu „lokální – globální“** - činnosti na místní úrovni ovlivňují problémy na globální úrovni - vytvářejí je nebo je mohou pomoci řešit (a naopak).
9. **vnitrogenerační a mezigenerační odpovědnost** (či rovnosti práv), tj. zabezpečení národnostní, rasové i jiné rovnosti, respektování práv všech současných i budoucích generací na zdravé životní prostředí a sociální

spravedlnost; mluvíme o morální povinnosti k budoucím generacím - zajišťujeme jim možnost života ve zdravém prostředí? Nebudou muset spíše řešit problémy, které dnes my vytváříme a nad kterými přivíráme oči?

10. **demokratické procesy** - zapojením veřejnosti již od počáteční fáze plánování vytváříme nejen objektivnější plány, ale také obecnou podporu pro jejich realizaci. [21]

7.1. Agenda 21

Jak již bylo řečeno, jedná se o dokument OSN, který byl přijat na konferenci o životním prostředí v Rio de Janeiro roku 1992 (na tzv. Summitu Země). Je programem pro 21. století, ukazuje cestu k udržitelnému rozvoji na naší planetě. Je komplexním návodem globálních akcí, které mohou poznamenat nebo ovlivnit přechod na udržitelný rozvoj. Jde zhruba o tisícistránkový dokument, který ve svých čtyřiceti kapitolách důkladně rozebírá principy trvale udržitelného rozvoje ve všech oblastech lidské činnosti.

Agenda 21 je dokumentem OSN, který rozpracovává principy udržitelného rozvoje v globálním měřítku do jednotlivých problémových oblastí. Svým pojetím je Agenda 21 akčním plánem celosvětového společenství pro období 21. století. Proto byl zvolen název "Agenda 21".

Agenda 21 obsahuje celkem 40 kapitol rozdělených do čtyř částí:

1. sociální a ekonomické aspekty,
2. ochrana zdrojů a hospodaření s nimi,
3. posilování úlohy velkých skupin,
4. finanční zdroje a mechanismy. [22]

7.2. Místní Agenda 21

Místní Agenda 21 (MA21) je programem konkrétních obcí, měst, regionů, který zavádí principy trvale udržitelného rozvoje do praxe při zohledňování místních problémů. Je tvořen za účasti a ve spolupráci s občany a organizacemi a jeho cílem je zajištění dlouhodobě vysoké kvality života a životního prostředí na daném místě. Je prováděna v konkrétním čase a místě.

Je to proces, který prostřednictvím zkvalitňování správy věcí veřejných, strategického plánování (řízení), zapojování veřejnosti a využívání všech dosažených poznatků o udržitelném rozvoji v jednotlivých oblastech zvyšuje kvalitu života ve všech jeho aspektech a směřuje k zodpovědnosti občanů za jejich životy i životy ostatních bytostí v prostoru a čase. [22]

Můžeme říci, že se jedná o jakýsi strategický plán, který propojuje ekonomické a sociální aspekty s oblastí životního prostředí a je vytvářen ve spolupráci s veřejností. Cílem je zvýšení kvality života ve všech jeho aspektech a zodpovědnost občanů za jejich životy a životy ostatních bytostí v prostoru a čase. [16]

8. Indikátory kvality života

Jelikož budeme pracovat s indikátory kvality života, je potřeba si tento pojem důkladně vysvětlit a pochopit jeho význam.

Indikátory představují ukazatele vývoje určitého vybraného jevu získané průběžným sledováním, zaznamenáváním a vyhodnocováním souboru přesně stanovených údajů.

V této kapitole se budeme zabývat následujícími indikátory měření kvality života:

1. **Indikátory udržitelného rozvoje** – jedná se o ukazatele určitého vybraného jevu získané průběžným sledováním, zaznamenáváním a vyhodnocováním souboru přesně stanovených údajů. Vzhledem k tomu, že je řeč o udržitelném rozvoji (viz následující kapitola), jde o sledování jevů, které s tímto tématem úzce souvisí. Obvykle jsou indikátory udržitelného rozvoje konstruovány tak, aby odrážely základní pilíře udržitelnosti (sociální, environmentální a správy věcí veřejných).
2. **Indikátory ECI/TIMUR** – na místní úrovni České republiky se již dlouhodobě využívají tzv. indikátory ECI/TIMUR. Jedná se pro Českou republiku uzpůsobené indikátory ze sady Společných evropských indikátorů³. [25]

³ European Common Indicators - ECI

8.1. Indikátory trvale udržitelného rozvoje

Jako indikátory označujeme ukazatele vývoje určitého jevu získané průběžným sledováním, zaznamenáváním a vyhodnocováním souboru přesně stanovených údajů.

Ukažme si tento pojem na příkladu „*Cesty dětí do a ze školy*“⁴. Zde můžeme sledovat způsob, jakým se děti dopravují do škol na území daného města. Dále můžeme hodnotit řadu dalších souvislostí – jako např. liší se doprava dětí do škol v teplých a chladných měsících roku? Cestují sami či je někdo doprovází? Kde jsou kritická místa na cestě do/ze školy? Vyhovují spoje MHD? Apod. [24]

Můžeme tedy s jistotou říci, že indikátory jsou praktickým nástrojem pro měření postupu práce na místní Agendě 21. Je to určitá množina informací, která nám ukazuje, jestli se ke stanoveným cílům přibližujeme nebo se od nich vzdalujeme. Slouží k tomu, abychom viděli, zda aktivity, které vyvíjíme, mají nějaký dopad na vybrané oblasti.

Ukazatele se volí nejen pro celkový proces, ale i pro dílčí projekty. Vždy musí mít 3 hlediska - kvantitu, kvalitu a čas. Ke každé úrovni cílů volíme příslušné ukazatele – strategické (vedení obce podle nich může sledovat dosahování strategických cílů – např. Spokojenost občanů), manažerské (jak budeme kontrolovat, že systém dobře funguje?), implementační (podařilo se v příslušném čase, s příslušnými zdroji a v dostatečné kvalitě realizovat např. Výsadbu květin v městském parku?). Indikátory na jednotlivých úrovních musí být provázány. [16]

Indikátory vždy o něčem vypovídají, nemají smysl samy o sobě, ale v širších souvislostech. Mohou být detailní, mohou se zabývat jednotlivostmi, ale také mohou být souhrnné či agregované. Určitá úroveň agregace je důležitou vlastností indikátorů.

Indikátory poskytují více kvantitativní formu informací, než jsou slova či obrazy. Poskytují měřítko, kterým se dají posuzovat a kvantitativně hodnotit environmentální trendy, cíle ekologické politiky a hodnotit dosažený pokrok. Dále poskytují jednodušší, snadněji pochopitelný způsob informace, než jsou složité statistiky či jiné druhy ekonomický nebo vědeckých dat

⁴ Tento indikátor je součástí tzv. Společných evropských indikátorů, sady 11 indikátorů navržených Evropskou komisí a určených pro hodnocení udržitelného rozvoje měst. V České republice se sledováním těchto indikátorů zabývá iniciativa TIMUR (www.timur.cz).

Indikátory a data jsou obvykle uspořádány do různých rámců. Tyto rámce mají různý charakter. Jde hlavně o rámce geografické: data a indikátory jsou vázány na určité místo. Tyto rámce nazýváme geografickými informačními systémy. Důležitý rámeček poskytují jednotlivé obory lidské činnosti. Např. existuje soubor indikátorů v oboru lesnictví, průmyslu, zemědělství či zdravotnictví. Pro indikátory životního prostředí je nejznámější rámeček zavedený Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), jehož schéma je: „vliv – stav – odezva.“ [8]

Výhodou práce s indikátory je získání obrazu o účinnosti místní politiky. Indikátory jsou používány ke sledování úspěšnosti plánovacích a rozhodovacích procesů i konkrétních projektů snažících se naplňovat koncept udržitelného rozvoje. Jasně popisují a kvantifikují negativní nebo pozitivní změny. Umožňují jednotlivým obcím své výsledky porovnávat a to jak mezi sebou, tak v čase, navzájem si předávat získané zkušenosti a aplikovat řešení, která se díky sledovaným ukazatelům jeví v jiném místě jako účinná.

Indikátory vznikají interpretací primárních dat a detailních vědeckých údajů. *Indikátory* jsou informací především kvantitativního charakteru, která poskytuje spolehlivé měřítko o určitém jevu. Jednotlivé indikátory mohou mít mnoho komponent, avšak výsledkem jsou jednoduchá čísla nebo jiné údaje (jsou určitým způsobem agregované).

Aby byly indikátory použitelné, musí splňovat následující kritéria [6] :

- **Významnost.** Indikátory musí být významné v dané souvislosti. Z oblasti životního prostředí a udržitelného rozvoje může mít význam velké množství údajů.
- **Reprezentativnost.** Musím být zřejmé jaký předmět nebo jev daný indikátor nebo určitá data reprezentují. Musí být zvoleno vhodné geografické měřítko, případně vhodné časové rozložení měření či odebrání vzorků, jejichž analýzy jsou podkladem pro indikátory.
- **Jedinečnost.** Získané údaje mají být jedinečné, nemají být opakované s již existujícími informacemi. Indikátor má mít svou specifickou a originalitu.

- **Měřitelnost.** Získávání podkladových údajů musí být technicky možné. Pokud jde o indikátory získávané ze statistických údajů, je samozřejmým požadavkem, aby tato doba vůbec existovala nebo je bylo možno snadno získat.
- **Náklady a užitek.** Pořízení, zpracování a poskytování informací je velmi nákladné. Tyto náklady se nesrovnávají s užitky, které informační systémy, data nebo indikátory poskytují.
- **Minimalizace negativních účinků na prostředí.** Při vzorkování a měření může dojít k poškození, a dokonce až ke zničení pozorovaného jevu. Zejména při získávání dat o živé přírodě se někdy používají až absurdní postupy.
- **Správnost.** To znamená, že indikátory nesmí být zatíženy významnějšími chybami. Žádná data nejsou naprosto správná, vždycky musíme počítat s nějakou chybou.
- **Spolehlivost.** Data musí být prověřována co do své spolehlivosti, potvrzována několika nezávislými měřeními, případně výsledky získanými zásadně různými metodami. Kontrola a zajištění kvality dat jsou celým důležitým oborem.
- **Srovnatelnost.** Většina postupů měření, vzorkování, statistických šetření a podobně je mezinárodně standardizována. Tato standardizace, často daná mezinárodně uznávanými normami, zaručuje srovnatelnost dat v mezinárodním měřítku a v dlouhém časovém období. Předpokladem pro srovnatelnost je správnost a spolehlivost údajů.
- **Průhlednost.** Postup získávání dat a indikátorů musí být transparentní. Musí být jasné, jaké metody byly použity, jak se prováděly výpočty a podobně. Dokonalá průhlednost získávání údajů a indikátorů může do velké míry zajistit jejich věrohodnost.

- **Pochopitelnost.** Veškerá data i indikátory předpokládají vždy nějakého uživatele, nějakého zájemce. Předpokladem jakéhokoliv využití údajů je jejich jasná pochopitelnost, jednoznačnost, srozumitelná prezentace.
- **Výpovědní schopnost.** Data a především indikátory mají smysl jen v určitém kontextu, v určitých souvislostech. O něčem vypovídají a je možno je určitým způsobem interpretovat.
- **Načasování.** Data a indikátory musí být k dispozici ve správný čas. V mnoha případech to znamená co nejrychleji, co nejdříve.
- **Využitelnost.** Smyslem dat a indikátorů je jejich využití. Posouzení možností využití dat by se mělo dít v poměrně širokém časovém, geografickém i věcném kontextu.

8.1.1. Typy indikátorů

Vzhledem k účelu použití rozeznáváme celou řadu typů indikátorů:

Specifické indikátory

Soubor indikátorů specifický pro danou komunitu. V procesu sledování těchto indikátorů hraje velkou roli veřejnost/občané. Tyto indikátory se dotýkají problematiky, která je pro dané místo specifická, a to buď tradičně, nebo vzhledem k aktuální situaci. Na jejich výběru se aktivně podílí veřejnost v daném místě.

Programové indikátory

Programový indikátor je konstruován přímo na míru konkrétnímu strategickému cíli v daném koncepčním materiálu a umožňuje sledovat a vyhodnocovat míru jeho naplňování. Podle počtu strategických cílů tak vznikne sada programových indikátorů koncepčního dokumentu rozvoje obce/města.

Agregované indikátory

Pro tento typ indikátorů je charakteristická snaha o agregaci velkého počtu i relativně nestejnorodých komponentů, do jednoho konečného ukazatele/indexu. Tak jsou vytvářeny například Index lidského rozvoje (HDI), Index environmentální udržitelnosti (ESI) či ekologická stopa. V tomto případě nám hodnota indexu/ukazatele dává odpověď na celý problémový okruh. Jedno číslo hodnotí celý soubor procesů ve vybrané oblasti, v některých případech i napříč sektory. Metodika výpočtu těchto indexů je ale poměrně složitá a vyžaduje individuální přístup, tak aby výsledek byl zatížen co nejmenší chybou a splňoval požadovanou objektivnost a reprezentativnost.

Titulkové indikátory

Pro komunikaci s veřejností, pro zobecnění a porovnávání změn je výhodné použít sadu tzv. titulkových indikátorů. Titulkové indikátory musí být srozumitelné pro média, politiky a širokou veřejnost, musí jich být omezený počet, jejich sada by měla zahrnovat všechny pilíře rozvoje, měla by umožnit popsat trendy a srovnání s dalšími obcemi/městy.

Indikátorové sady

Jedná se o soubor vhodně vybraných indikátorů přímo na míru pro státy, regiony, obce či města. Indikátory v sadě se musí dotýkat ekonomické, sociální, environmentální oblasti a oblasti správy věcí veřejných. Tento soubor může být tvořen různými typy indikátorů: specifickými, agregovanými, titulkovými apod. [14]

8.1.2. Příklady sad indikátorů udržitelného rozvoje

S tvorbou definic a hledáním cest k udržitelnému rozvoji, začal i výběr dat, která by měla vypovídací hodnotu o směřování jednotlivých zemí – stala by se indikátory vývoje. Tohoto úkolu se v 90. letech minulého století ujala komise OSN pro udržitelný rozvoj. Jediným zástupcem ze Střední a Východní Evropy, který se aktivně zúčastnil tvorby a testování sady indikátorů trvale udržitelného rozvoje, byla Česká republika reprezentovaná Centrem pro otázky životního prostředí při Univerzitě Karlově v Praze. Výsledkem se stal soubor 58 indikátorů. Vzhledem k nemožnosti efektivně prezentovat takové množství indikátorů nejen politické reprezentaci, ale také veřejnosti, došlo k tvorbě některých

agregovaných indikátorů (např. Hrubý domácí produkt či Index environmentální udržitelnosti).

Po celém světě jsou používány stovky indikátorů snažících se ve specifickém prostředí najít měřitelné a měřené skutečnosti, pomocí nichž by bylo možno vyjádřit udržitelnost rozvoje států, regionů a jednotlivých sídel. Ne jinak je tomu i v evropském kontextu. Jako příklad lze uvést následující sady indikátorů:

Local Indicators of Sustainable Development

Sada 68 indikátorů na celostátní, regionální i místní úrovni sledovaných a pravidelně prezentovaných vládou Velké Británie.

TISSUE (CORE 1, CORE 2)

Mezinárodní indikátorová sada, jejíž první sada (CORE 1) byla po několikaletých zkušenostech a debatách upravena do podoby CORE 2. Přes tyto snahy však nejsou všechny indikátory plně mezinárodně kompatibilní a to zejména z důvodu dostupnosti dat.

Construction Related Sustainability Indicators - CRISP

Projekt indikátorů udržitelnosti, jehož vývoj je podporován Evropskou komisí v rámci programu „City of Tomorrow and Cultural Heritage of the Energy. Úkolem projektu je navrhnout rámec základní metodologie indikátorů sledujících udržitelný rozvoj ve městech.

Millenium Development Goals Indicators - MDG

„Millenium Development Goals Indicators“ je sada více než 60 indikátorů, jejichž shromažďování a sledování zajišťuje Organizace spojených národů (statistická divize). Slouží především pro mezinárodní porovnání životní úrovně.

Indikátory pro malé obce

Prozatím pilotní sada indikátorů navržená a prakticky aplikovaná v obcích Ústeckého kraje. Za pomoci dostupných dat se snaží podat vedení obce, ale i potenciálním investorům informace o životě v obci a jejích rozvojových možnostech.

Urban Audit

Společná evropská statistická databáze velkých měst sloužící k mezinárodnímu porovnání. Její vznik je spjat s regionální politikou Evropské komise. Správcem dat je Eurostat.

Vlámské indikátory

Díky finanční podpoře vlámské vlády (část belgické federace) má 30 největších vlámských měst k dispozici propracovaný systém zhruba 80 indikátorů. Pravidelný monitoring těchto indikátorů je financován z prostředků vlámské vlády, nikoliv měst. Pro každý indikátor je zpracován podrobný metodický list.

Environmental Sustainability Index - ESI

Environmental Sustainability Index je mezinárodním porovnáním schopnosti jednotlivých států ochránit přírodní bohatství a přírodu samotnou. 76 sad indikátorů je rozděleno do 5 základních okruhů. Zpracovatelem pravidelného reportu jsou pracoviště universit v Yale a Columbiu.

Společné evropské indikátory - ECI⁵

Sada jedenácti indikátorů environmentální udržitelnosti na místní úrovni navržená Evropskou komisí (Generálním ředitelstvím pro životní prostředí) v roce 1999. Výsledky pilotní implementace této sady ve dvaceti městech České republiky jsou rozpracovány v samostatné publikaci. [14]

⁵ European Common Indicators

8.2. Indikátory ECI/TIMUR

V roce 1999 byla Evropskou komisí zahájena iniciativa Společných evropských indikátorů, která proběhla ve dvou fázích. Jednalo se o teoretické přípravy a pilotní testování. Nejprve se jednalo o 18 témat, které pokrývali více než 100 indikátorů. Výsledkem všech diskusí a jednání ovšem bylo zúžení seznamu na 10 tematických indikátorů, dodatečně rozšířeným o souborný ukazatel ekologické stopy. Indikátory jsou vytvořeny na základě 6 definovaných hledisek udržitelnosti a každý z indikátorů v sobě odráží různý počet těchto hledisek.

Testovací fáze byla zahájena na 3. Evropské konferenci o udržitelných městech v Hannoveru v roce 2000 a trvala do roku 2003. Do indikátorové iniciativy se zapojilo přes 160 místních úřadů v celé Evropě. Tato města poskytla získaná data pro účely prověření navržených metodiky i pro účely srovnávání.

Rostoucí zájem českých a moravských měst o tyto indikátory ukazuje, že iniciativa je životaschopná i bez „bruselského vedení“. Aby bylo možné indikátory uplatnit u nás, byla nutná úprava a konkretizace obecné evropské metodiky, aby vycházela z místních podmínek a byla přenositelná v rámci měst. [26]

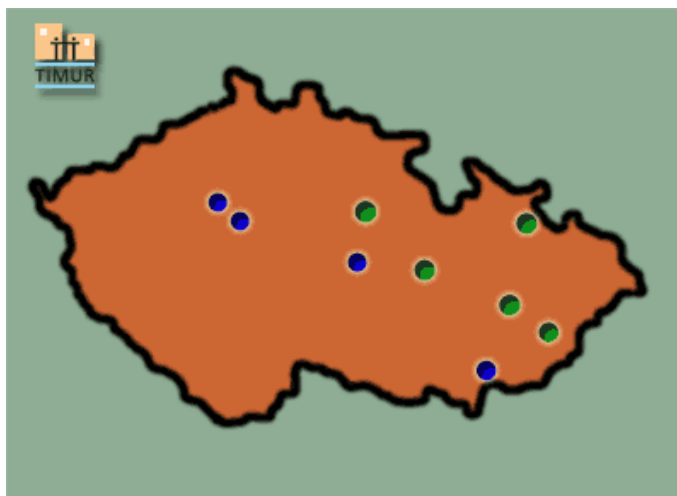
A = Základní indikátory	
A 1	Spokojenost občanů s místním společenstvím <i>Úroveň spokojenosti občanů (obecně a s ohledem na různé rysy fungování obce)</i>
A 2	Místní příspěvek ke globálním změnám klimatu <i>Ekvivalentní emise CO₂ (celkové množství a odchylka)</i>
A 3	Mobilita a místní přeprava cestujících <i>Počet každodenních cest a čas strávený cestováním, druh cesty a dopravy</i> <i>Celková průměrná denní vzdálenost na osobu na druh cesty a způsob dopravy</i>
A 4	Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb <i>Přístup obyvatel k nejbližším veřejným prostranstvím a jiným základním službám</i>
A 5	Kvalita místního ovzduší <i>Počet případů překročení mezních hodnot vybraných látek znečišťujících ovzduší. Existence a stupeň zavedení plánu řízení kvality ovzduší</i>
B = Doplnkové indikátory	
B6	Cesty dětí do a ze školy <i>Způsob dopravy dětí z domova do školy a zpět</i>
B7	Udržitelné řízení místní samosprávy a místního podnikání <i>Podíl veřejných a soukromých organizací, které přijaly a používají environmentální a sociální metody řízení</i>
B8	Zatížení životního prostředí hlukem <i>Podíl populace vystavené dlouhodobě vysoké hladině hluku z vnějšího prostředí</i> <i>Hlukové hladiny ve vybraných částech obce</i> <i>Existence a stupeň uplatňování akčního protihlukového plánu</i>
B9	Udržitelné využívání území <i>Urbanizovaná území, nezastavěná území, brownfields, nový rozvoj, intenzita využívání území, chráněné přírodní oblasti.</i>
B10	Výrobky propagující udržitelnost <i>Podíl spotřeby výrobků se štítkem “ekologicky šetrný”, organického původu, energeticky úsporných výrobků, výrobků ze spravedlivého obchodu a výrobků z certifikovaného dřeva</i> <i>Dostupnost na trhu a jeho zásobení</i>
11	Ekologická stopa

Tabulka 1: Přehled Společných evropských indikátorů [24]

Podstatou těchto indikátorů je poskytnout místním samosprávám moderní a praktický nástroj k sledování kvality života v jejich obcích. Uplatnění jednotné sady zvolených indikátorů umožní mimo jiné posoudit, jak si dané místní společenství vede ve srovnání s jinými, dále může poznat silné a slabé stránky a také to, co se lze od ostatních naučit.

TIMUR

- jedná se o sdružení nestátních neziskových organizací, jednotlivců,
- posláním je podporovat udržitelný rozvoj měst, obcí a jejich sdružení v ČR zaváděním místních indikátorů udržitelného rozvoje,
- hlavní náplní je sledování ukazatelů místního udržitelného rozvoje, kvality života a kvality prostředí na místní úrovni.[16]



Obrázek 1: *Partnerská města TIMURU [16]*

Na obrázku 1 jsou znázorněna následující města:

- Krnov, Hradec Králové, Svitavy, Vsetín, Záhoran, Praha, Kladno, Hodonín, Chrudim

9. Závěr teoretické části

Teoretická část nám dala jasný přehled o problematice veřejných služeb v České republice. Dozvěděli jsme se, že z uvedených definicí vyplývá, že „veřejné služba“ je vlastně druhem služby. Můžeme říci, že je to pojem, který má ekonomický, sociální a právní obsah. Teď už víme, že ale nalézt co nejpřijatelnější vymezení veřejné služby je velmi složité. Kvalita života je pojem, který je každému zřejmý, ale obtížně se popisuje. Můžeme říci, že pro jednotlivce znamená kvalita života v podstatě jeho představu o naplnění osobního štěstí. Pro skupinu občanů zas může být za kvalitu života považována jejich spokojenost s naplňováním jejich potřeb na podmínky pro život v dané obci či regionu. Ovšem musíme kvalitu chápat jako velmi úzkou návaznost na dostupnost veřejných služeb. To, že v dané obci se nachází služby jako např. lékař či škola, je určitě pozitivní pro obyvatele. Ale jsou dané služby opravdu kvalitní? Naopak si můžeme položit otázku, zda služby, které obec poskytuje, nejsou kvalitní, ale přímo dostupné pro obyvatele. Je lepší dostupnost nebo kvalita veřejných služeb? Nejlepší možnou variantou je pokusit se najít optimální rovnováhu, kde dostupnost i kvalita budou v rovnovážném stavu.

Pokud jsou veřejné služby pro občany dobře dostupné, pak je vše na správném místě. Ovšem z hlediska špatné dostupnosti je potřeba zajistit taková opatření, aby se kvalita života v dané obci či regionu zlepšila. A právě to nám může napomoci měření dostupnosti veřejných služeb pomocí indikátorů, na základě kterých zjistíme, zda veřejné služby jsou či nejsou dostupné. A právě indikátory jsou předpokladem pro ověření dostupnosti veřejných služeb, kterému se budeme věnovat v následné praktické části.

Indikátorů je celá řada. Rozhodl jsem se pro indikátory ze sady ECI, která se neustále vyvíjí. Vybral jsem si SOC 3 – Spokojenost a participace na věcech veřejných a URB 3 – Dostupnost veřejných prostranství a služeb. Jedná se o novější a vyvinutější metodiky, které jsou „jakýmsi vylepšením“ indikátorů A1 – Spokojenost občanů s místním společenstvím a A4 – Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb. Na základě těchto indikátorů bude provedena analýza Mikroregionu Svitavska.

10. Metodiky indikátorů použitých pro hodnocení v praktické části

V této části si nejprve popíšeme metodiky indikátorů URB 3 – Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb a SOC 3 – Spokojenost a participace na věcech veřejných, které budeme následně aplikovat na modelovém příkladu Mikroregionu Svitavska.

10.1. URB 3 – Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb [19]

Smysl indikátoru:

Stěhování lidí do měst bylo v historii podníceno především ekonomickými aktivitami. Města s právem trhů a významné obchodní křižovatky či centra se tak stala velkým konkurentem mnohých administrativně vytvořených sídel. Až v moderní historii však začínají lidé hlouběji vnímat město nejen jako místo obchodu, popřípadě výroby, ale zároveň jako své životní prostředí a také jako místo, kde na rozdíl od venkovského prostředí mají mnohem větší nabídku služeb. Přelom 19. a 20. století v tomto ohledu znamenal velký pokrok kupředu, který v našich krajích vyvrcholil v meziválečném období. Města tak již nebyla vnímána pouze jako místo výroby a obchodu a jeho obytné čtvrti jako „noclehárny“ tisíců dělníků, ale v mnohem větší míře začala být věnována pozornost veřejným prostorům, ale také nabídce služeb jako např. městská hromadná doprava apod.

Společně se snižováním závislosti zaměstnanců na místě vykonávané práce, růstem možností tzv. volných zaměstnání, využíváním nových možností práce, např. tzv. „home office“ a s rostoucí mobilitou obyvatelstva, dochází od konce 20. století také v České republice k odlivu obyvatel z měst do jejich zázemí, popř. dále na venkov. Tento trend je dán snahou mnoha obyvatel splnit si sen o vlastním bydlení na venkově, jehož prapůvod můžeme vysledovat v USA již v polovině 50. let minulého století. Tyto suburbanizační tendence mají celou řadu negativních důsledků na fungování měst, ale mnohdy také vesnic, do kterých tyto lidé odcházejí.

Jedním z mála nástrojů, jak zabránit rostoucí suburbanizaci je v současné době dostatečná nabídka kvalitních veřejných prostor pro rekreaci obyvatel města a také široká

nabídka ve městě vhodně rozmístěných služeb. Pouze kvalitní životní prostředí, široká nabídka dostupných služeb a ekonomické výhody života přímo ve městě mohou uspět v „boji“ o obyvatele.

Indikátor Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb umožňuje místní samosprávě identifikovat místa, kde je nedostatečná nabídka služeb či kde neexistují vhodně upravené veřejné prostory. Na výsledky indikátoru by tak měla navazovat úřední či politická rozhodnutí o doplnění chybějících služeb.

Zároveň tento indikátor slouží i občanům k alespoň základnímu porovnání kvality života v konkrétním místě/v konkrétním sídle.

Cíl:

Vyjádření dostupnosti veřejných prostranství a služeb pro obyvatele jednotlivých sídel

Titulkový indikátor:

Procento (počet) obyvatel majících přístup k veřejným prostranstvím a službám

Definice:

Veřejná prostranství jsou definována jako:

- veřejné parky, zahrady či otevřená prostranství, které slouží pouze chodcům nebo cyklistům, vyjma zelených dopravních ostrůvků nebo dělících pásů a hřbitovů (kromě případů, kdy místní samospráva připustí jejich rekreační funkci, případně přírodní, historický nebo kulturní význam,
- nezastřešená sportovní zařízení, bezplatně přístupná veřejnosti,
- soukromá prostranství (zemědělské plochy, soukromé parky), bezplatně přístupná veřejnosti.

Abychom mohli data analyzovat co nejúplněji, musíme indikátor vypočítat dvakrát: poprvé pro prostranství větší než 5000m² a podruhé pro všechna prostranství využívaná veřejností k odpočinku a venkovním aktivitám bez ohledu na jejich velikost.

Veřejná prostranství jsou tak všechna prostranství využívaná veřejností k odpočinku a venkovním aktivitám. Do tohoto indikátoru by však neměly být zahrnuty plochy primárně určené k podnikatelským a obchodním aktivitám.

Do indikátoru patří (typ ploch)	Do indikátoru nepatří (typ ploch)
Vydělaná prostranství, pokud se využívají k venkovním činnostem (bruslení, apod.)	Pěší obchodní zóna
Pěší zóna s prvky mobiliáře sloužícího pro Odpočinek a rekreaci (lavičky, fontány, prostor Skateboardisty, atd.)	Kolonáda" v nákupním středisku
Sídlištní centra (bez ohledu na intenzitu Využívání a kvalitu těchto ploch)	Plochy u obchodních center (hypermarketů)

Tabulka 2: Rozdělení ploch veřejných prostranství pro potřeby indikátorů *Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb* [27], *Vlastní úprava*

Sportoviště jsou v indikátoru zahrnuta pouze v případě, že jsou veřejnosti volně přístupná a využívají je běžní obyvatelé. Nezahrnují se fotbalová hřiště či podobná profesionální sportoviště.

Zemědělské pozemky se zahrnují pouze, pokud je veřejnost používá k odpočinku a venkovním aktivitám.

Základní služby jsou definovány jako:

- primární zdravotnické služby veřejnosti (praktičtí lékaři, dětské lékaři, zubaři, nemocnice a polikliniky, lékařské služby první pomoci, rodičovské poradny, pedagogicko-psychologické poradny),
- linky hromadné dopravy s minimální frekvencí alespoň po část pracovního dne (jednou za půlhodinu),
- veřejné školy (povinná školní docházka a mateřské školy),
- obchody se základními potravinami a obchody s čerstvým ovocem a zeleninou (vyhodnocujeme dostupnost k oběma typům obchodů - obchodů se zeleninou a zároveň obchodů s čerstvým pečivem),
- služby sběru separovaného odpadu a nádoby na separovaný odpad.

Pro každý typ základní služby je zpracováván samostatný indikátor.

Frekvence měření:

2, popř. 4 roky

Jednotky měření:

Počet obyvatel s dostupností ke sledovaným prostranstvím a službám; % obyvatel.

Zdroj dat:

Orgány místní samosprávy, veřejné databáze, místní šetření.

Zjednodušené měření pro malá sídla (venkovského charakteru)

Základní metodika indikátoru pro malé obce je založena na místní znalosti území. Sledována je pouze existence konkrétního veřejného prostoru nebo služby v obci:

Sledovaná témata	Dostupnost v obci [ano/ne]
1. veř. prostranství rekr. a obytná > 5000 m ²	
2. hřiště	
<i>dětská hřiště</i>	
<i>volně přístupná hřiště</i>	
3. prodejny potravin	
<i>s čerstvým ovocem a zeleninou</i>	
<i>s čerstvým pečivem</i>	
4. zastávky veřejné dopravy	
5. mateřské školy	
6. základní školy	
7. zdravotní služby společně	
<i>zdrav. služby - Všeobecné lékařství</i>	
<i>zdrav. služby - Praktické zubní lékařství</i>	
<i>zdrav. služby - Pediatrie</i>	
<i>zdrav. služby - Gynekologie a porodnictví</i>	
8. nádoby na separovaný odpad	
<i>kontejnery na papír</i>	
<i>kontejnery na plasty</i>	
<i>kontejnery na sklo</i>	

Tabulka 3: Návrh dotazníkové tabulky pro zjišťování indikátoru Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb [28], Vlastní úprava

Pro zjednodušení lze výsledky indikátoru shrnout do následující tabulky:

Sledovaná témata	Dostupnost v obci [ano/ne]
1. veřejná prostranství	
2. hřiště	
3. prodejny potravin	
4. zastávky veřejné dopravy	
5. mateřské školy	
6. základní školy	
7. zdravotní služby společně	
8. nádoby na separovaný odpad	

Tabulka 4: *Návrh zjednodušené verze dotazníkové tabulky pro zjišťování indikátoru Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb [28], Vlastní úprava*

Pro kladné hodnocení jevu v této tabulce je nutné, aby byly kladně vyplněny všechny jevy uvedené kurzívou v předchozí tabulce. Tzn. u jevu nádoby na separovaný odpad může být vyplněno „ano“ pouze v případě, že v obci jsou nádoby na papír, plasty i sklo.

Protože u velmi malých obcí je nepravděpodobné, že poskytnou svým obyvatelům výše uvedené služby přímo v místě jejich bydliště, je možné tuto metodiku rozšířit o dostupnost výše uvedených jevů v okolí vesnice, v dojezdové vzdálenosti veřejné dopravy maximálně 30 min dle aktuálního jízdního řádu⁶. Nelze brát v úvahu dojezdovou vzdálenost osobním automobilem.

⁶ Dostupnost služby musí být zajištěna veřejnou dopravou v dostatečném rozsahu. Tzn. minimálně 2x denně ve vyhovujících časech a se zajištěním vratného spoje.

Tabulka tedy vypadá následovně:

Sledovaná témata	Dostupnost v obci [ano/ne]	Dostupnost v dojezdové vzdálenosti [min]
1. veř. prostranství rekr. a obytná > 5000 m ²		<i>Nelze nahradit dojezd. vzdál.</i>
2. hřiště		
<i>dětská hřiště</i>		<i>Nelze nahradit dojezd. vzdál.</i>
<i>volně přístupná hřiště</i>		
3. prodejny potravin		
<i>s čerstvým ovocem a zeleninou</i>		
<i>s čerstvým pečivem</i>		
4. zastávky veřejné dopravy		<i>Nelze nahradit dojezd. vzdál.</i>
5. mateřské školy		
6. základní školy		
7. zdravotní služby společně		
<i>zdrav. služby - Všeobecné lékařství</i>		
<i>zdrav. služby - Praktické zubní lékařství</i>		
<i>zdrav. služby - Pediatrie</i>		
<i>zdrav. služby - Gynekologie a porodnictví</i>		
8. nádoby na separovaný odpad		
<i>kontejnery na papír</i>		<i>Nelze nahradit dojezd. vzdál.</i>
<i>kontejnery na plasty</i>		
<i>kontejnery na sklo</i>		

Tabulka 5: Návrh zjednodušené verze dotazníkové tabulky pro zjišťování indikátoru Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb [28], Vlastní úprava

resp.

Sledovaná témata	Dostupnost v obci [ano/ne]	Dostupnost v dojezdové vzdálenosti [min]
1. veřejná prostranství		---
2. hřiště		---
3. prodejny potravin		
4. zastávky veřejné dopravy		---
5. mateřské školy		
6. základní školy		
7. zdravotní služby společně		
8. nádoby na separovaný odpad		---

Tabulka 6: Návrh zjednodušené verze dotazníkové tabulky pro zjišťování indikátoru Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb [28], Vlastní úprava

Zdroj dat:

Orgány místní samosprávy, veřejné databáze, místní šetření.

Frekvence měření:

2, resp. 4 roky

Výhody:

- + dostupnost dat,
- + jednoduchý výpočet,
- + nízké náklady na pořízení indikátoru.

Rizika:

- výsledek indikátorů závislý na dobré znalosti místního prostředí.

10.2. SOC 3 – Spokojenost a participace na věcech veřejných [19]

Vymezení

Spokojenost a participace na věcech veřejných. Toto téma vyjadřuje míru spokojenosti občanů s lokálním prostředím (tj. s místem „kde žijete a pracujete“) jako jednoho ze základních předpokladů sociální soudržnosti a stability společnosti. Měří „kvalitu“ sociálního prostředí zejména v úrovni identit. Sleduje míru emocionálního vyjádření vztahu občana k prostředí a komunitě – společnosti. Pro měření je možné využít indikátoru A.1 Spokojenost občanů s místním společenstvím ze sady ECI a rozšířit jej o další témata, zaměřená na zhodnocení intenzity určitých vztahů a stavů s emocionálním obsahem, zhodnocující kulturní, symbolickou dimenzi sociální soudržnosti. Součástí tohoto indikátoru je měření akční úrovně sociální soudržnosti, která se týká voleb jednotlivých aktérů v dané komunitě, či společnosti, (např. rozsah participace v kolektivních akcích, míra aktivit v různých typech sdružení, rozsah sociální interakce a kontaktů,...). Součástí toho bloku je tak zjištění míry participace na věcech veřejných, tedy zhodnocení míry účasti občana ve veřejném životě (účast ve volbách, aktivity nevládního neziskového sektoru,...).

Tento tematický blok v sobě nese informaci o:

- míře spokojenosti s kvalitou života a prostředím,
- kvalitě a spjatosti občanské společnosti včetně míry aktivit v různých společenstvích.

Tyto indikátory z hlediska užšího zaměření pokrývají téma: spokojenost občanů s místním společenstvím, činnost neziskového sektoru, finanční podpora neziskového sektoru a zájem veřejnosti o místní politiku. Nejsou pokryta témata dárcovství, sociální a obecní počiny a partnerství mezi městy a regiony. Vzhledem k obsahu navržených indikátorů lze tuto absenci považovat za méně významnou pro oblasti sociální soudržnosti na lokální úrovni a tyto oblasti lze sledovat v případě zájmu obce na základě vlastních šetření a evidence.

Titulkový indikátor:

- Spokojenost občanů s místním společenstvím (Úroveň spokojenosti občanů (obecně a s ohledem na různé rysy fungování obce) měřená dotazníkovým šetřením, ECI.

Rozšiřující indikátory:

- Indikátor občanské participace - průměrný počet občanů obce připadající na jednu nestátní neziskovou organizaci se sídlem v obci,
- Indikátor politické participace - volební účast - podíl zapsaných voličů, kteří v komunálních volbách odevzdali svůj hlas,
- Podpora nestátních neziskových organizací a spolků - celkové množství finančních prostředků, které město věnovalo ze svého rozpočtu místním neziskovým organizacím.

Definice:

Indikátor vyčísluje míru spokojenosti občanů s životem v obci/měště, míru spokojenosti s různými oblastmi života a s kvalitou veřejných služeb.

Metodika: Pro měření indikátoru Míra spokojenosti občanů s místem, kde žijí a pracují lze aplikovat metodiku, doporučovanou pro měření indikátoru ze sady ECI (indikátor A.1 Spokojenost občanů s místním společenstvím). Pro potřeby stanovení hodnoty tohoto indikátoru lze využít širší otázky, které se prolínají též do tématu kvality sociálního prostředí. Zejména se jedná o zjištění míry dostupnosti klíčových služeb, dostupnosti vzdělání, případně doplnění ukazatele o míře bezpečnosti. Sběr dat se provádí prostřednictvím proškolené sítě tazatelů. Vzorek respondentů je stanoven na základě kvótního výběru dle věku a pohlaví obyvatel obce starší 18 let.

Návrh možných otázek a jejich vyhodnocení pro měření indikátoru - Spokojenost občanů s místem, kde žijí a pracují:

1. Jak jste spokojen/a s Vaší obcí/městem jako místem, kde žijete a pracujete?

2. Jak jste celkově spokojen/a s následujícími oblastmi života?

- S dostupností základních veřejných služeb (zdravotní služby, sociální služby, školy, veřejná doprava atd.),
- S možnostmi zaměstnání ve Vaší obci (městě),
- S možnostmi účastnit se místního plánování a rozhodování o veřejných věcech, veřejných setkání, besed občanů se zástupci obce (města) apod.,
- S kvalitou okolního životního prostředí,
- S kvalitou veřejných ploch určených k oddychu.

3. Nakolik jste spokojen/a s dostupností následujících služeb ve Vaší obci/městě?

- Dostupnost lékařské péče,
- Záchraná služba/ pohotovost,
- Sociální služby (domov důchodců, pečovatelská služba apod.),
- Policie,
- Mateřské školky,
- Základní školy,
- Střední školy nebo učiliště,
- Doprava do zaměstnání,
- Doprava do školy pro děti,
- Sportovní zařízení (hřiště apod.),
- Kulturní zařízení (kino, divadlo apod.), knihovna,
- Činnost spolků (hasiči apod.),
- Rekreační vyžití, zařízení k trávení volného času,
- Prodejny se základním sortimentem (potravin y a ostatní sortiment),
- Speciální prodejny (textil, sport apod.),
- Nabídka možností vzdělávání (kurzy).

4. Jak bezpečné je podle Vás žít ve Vašem městě (obci)?

- Velmi bezpečné,
- Spíše bezpečné,
- Spíše nebezpečné,
- Rozhodně nebezpečné,
- Nevím, nedokážu říci.

Využití:

Spokojenost a participace na věcech veřejných je reprezentována ukazatelem: *Míra spokojenosti občanů*. Tento indikátor lze interpretovat jako komplexní ukazatel spokojenosti občana s místem, kde žije a pracuje, jako ukazatel míry jeho zapojení do občanského veřejného života. Je významný při srovnání s porovnatelnými obcemi (pozn. v tomto případě je nutné zajištění reprezentativnosti výsledků sociologického průzkumu, případně shodná technika sběru dat, popsána v metodickém listě indikátoru ECI A1). Důležité je též sledování vývoje hodnot. Stagnující hodnoty míry spokojenosti mohou být podmíněny dosažením maxima a nemožnosti dále zvyšovat míru spokojenosti. Alarmujícím by měl být výrazný pokles spokojenosti, neboť signalizuje výraznější negativní změny prostředí. Pokles však může být podmíněn i celospolečenskými změnami, z toho důvodu je nutné sledovat vývoj na republikové úrovni. Tento základní indikátor je velmi citlivý na jakékoliv změny v území, tudíž je nutné jej hodnotit v kontextu s hodnocením všech indikátorů, tvořících aglomerát pro sociální pilíř, a ve vazbě na vývoj v dalších pilířích udržitelného rozvoje.

Rozšiřujícími indikátory tohoto tematického bloku jsou:

Indikátor občanské participace. Tento indikátor nese informaci o četnosti výskytu nestátních neziskových organizací v obci v přepočtu na počet osob (dostupný z databáze ČSÚ, registrů MMR, evidence obce). Četnost sice neznamená aktivitu, ale do určité míry vypovídá o různorodosti spolků a aktivit v obci, resp. možnosti zapojení se občana do zájmových spolkových dobrovolnických činností. Interpretace hodnot je složitější, hodnota může být ovlivněna populační velikostí obce, tradicemi či specifikami obce. Je nutné sledovat vývoj změn, pokles signalizuje úpadek činnosti, identifikaci důvodů indikátor nemůže

poskytnout. Je nutno sledovat vazbu na další ukazatele, např. výši výdajů na kulturu. Hodnoty tohoto indikátoru mohou být v časových řadách ovlivněny legislativními úpravami.

Indikátor politické participace - volební účast ve volbách do zastupitelstev obcí.
Indikátor signalizuje atmosféru a zájem občana o dění v obci. Zejména v malých sídlech je vazba mezi občanem a vedením obce přímá a lze dedukovat intenzitu vztahů občana a vedení obce. Vzhledem k délce volebního období jsou hodnoty dostupné pouze jednou za 4 roky (zdroj ČSÚ a obce). Významné je sledovat vývoj volební účasti a srovnání s obcemi stejné populační velikosti a významu.

Podpora nestátních neziskových organizací a spolků - Celkové množství finančních prostředků, které obce věnovala ze svého rozpočtu místním neziskovým organizacím. Tento indikátor vypovídá o finanční podpoře činností a aktivit nevládního sektoru ze strany obecního rozpočtu a je dostupný z rozpočtů obcí. Toto hodnocení je ovlivněno strukturou a výší obecního rozpočtu, avšak podává stručnou informaci o zájmu obce, resp. podpoře obce místních neziskových činností. Je účelné jej sledovat v relativním čísle a v časové řadě, zejména ve vazbě na indikátor spokojenosti občanů s místním společenstvím a počtem NNO.

Frekvence měření:

1 x ročně

Jednotky měření:

%

Zdroj dat:

Dotazníkové šetření, sociologický průzkum

Výhody:

- zpětná vazba pro místní samosprávu,
- výborný komunikační nástroj s veřejností.

Rizika:

- finanční náklady spojené s dotazníkovým šetřením (tazatelé),
- výsledky výzkumu mohou být ovlivněny dočasnou nespokojeností občanů s děním ve městě,
- delší administrativní příprava sledování indikátoru,
- občané mohou být zahlceni podobnými výzkumy,
- nesprávná interpretace ukazatelů, interpretace ukazatelů bez zřetele k jejich provázanosti.

11. Mikroregion Svitavsko

V této části se budeme zabývat analýzou Mikroregionu Svitavsko na základě stanovených indikátorů. Pro výzkum použijí následující indikátory: SOC 3 – Spokojenost a participace na věcech veřejných a URB 3 – Dostupnost veřejných prostranství a služeb. U každého indikátoru zvolím vhodnou metodiku, která bude nejlépe pasovat na zkoumání Mikroregionu Svitavsko.

Cílem je ověřit, zda tyto indikátory jsou vhodným nástrojem pro analýzu daných obcí či nikoli.

11.1. Charakteristika zkoumaného území

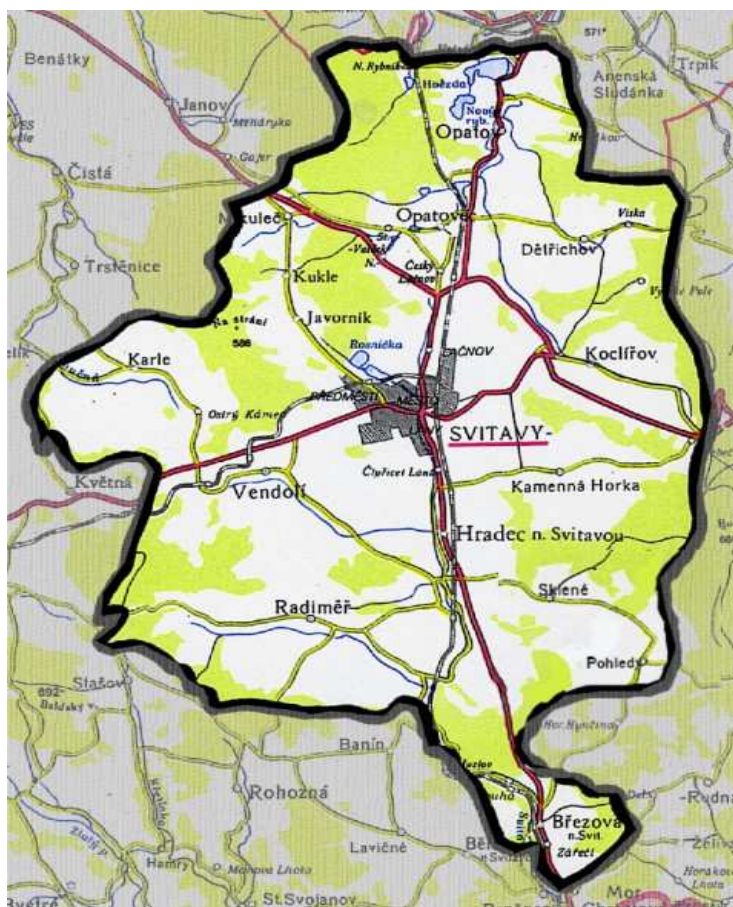
V malebné krajině českomoravského pomezí, na mírně zvlněné Svitavské pahorkatině, leží území, které bylo odedávna svázáno společnou minulostí. Je to krajina svým rozsahem nevelká, ale o to více kulturní. Ruku v ruce se zde odehrávaly osudy lidí dvou národností, Čechů a Němců. Kraj nepřilíš úrodný, ale svým významem daleko přesahující hranice okresů či států. Otisk úsilí mnoha generací je zřetelný nejen ve městech Svitavách a Březové nad Svitavou, ale i na vsích, které si zachovaly svůj ráz až do současnosti. I přes dramatické osudy jejich obyvatel přinášejí s sebou dědictví vysokých kulturních hodnot, které je právě dnes rozvíjeno a prohlubováno. Výsledkem těsné spolupráce je vznik Svitavského Mikroregionu.

Původně bylo okolí Svitav zalesněno hlubokými hvozdy, v nichž tu a tam vyrostla malá osada. Vesnice v okolí Svitav ukrývají poklady národní kultury. Ves Koclířov je známá kolejí redemptoristů, jež byla první kolejí tohoto řádu v Čechách. Koclířovský hřbitov zdobí fascinující Křížová cesta s kaplí Božího hrobu. Skvost architektury představuje dřevěná zvonice v Kamenné Horce z XV. století. Jižně od Svitav - v údolí řeky Svitavy - leží Březová nad Svitavou. Kraj je opředen mnoha pověstmi o ukrytých pokladech, skřítcích a čarodějích. A právě zde je možné setkat se s názvy Čertovy díry nebo Čertovo úžlabí. Je to krajina nespoutaných krás a přírodního bohatství.

Mikroregion Svitavsko patří k oblastem s nižším než průměrným osídlením v České republice, a proto je vyhledáván turisty, kteří touží po výletech a regeneraci sil v klidné a

dosud ekologicky vyvážené krajině. Území Mikroregionu náleží k povodí řeky Svitavy a zaujímá plochu téměř 230 km². Mikroregion vznikl jako přirozený a vnitřně spjatý celek zejména geograficky, infrastrukturou i ekonomickými vazbami.

Mikroregion Svitavsko o rozloze 27 100 ha (20% výměry okresu Svitavy) leží ve střední části okresu Svitavy (Pardubický kraj), v morfologicky členitém terénu Svitavské pahorkatiny s nadmořskou výškou od 400 do 670 m n. m. Územím prochází evropská rozvodnice Labe – Dunaj. Město Svitavy tvoří přirozené centrum státní správy, služeb, pracovních příležitostí, kultury a vzdělávání, relativně dobře dopravně přístupné po silnici i železnici. V jeho okolí se nacházejí malé město a menší i větší obce venkovského charakteru, které založily za účelem spolupráce při rozvoji území v roce 2000 svazek obcí. Svazek dnes sdružuje celkem 16 obcí: město Svitavy, město Březová n. Svitavou a obce Dětfichov, Hradec nad Svitavou, Javorník, Kamenná Horka, Karle, Koclířov, Kukle, Mikuleč, Opatov, Opatovec, Pohledy, Radiměř, Sklené a Vendolí o celkovém počtu obyvatel přes 26 700 (26% obyvatel okresu Svitavy). Bez města Svitavy má region nízkou hustotu osídlení cca 40 obyvatel/km². [30]



Obrázek 2: Mapa Regionu [27]

11.2. Analýza Mikroregionu Svitavsko – URB 3

V této kapitole se budeme zabývat analýzou indikátoru URB 3 – Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb, kde sem zvolil metodiku pro malé obce a SOC 3 – Spokojenost a participace na věcech veřejných, kde pomocí navrženého dotazníku zjistíme spokojenost obyvatel s nabízenými službami. Zkoumaných bude 16 obcí resp. 20 v případě analýzy URB 3: Březová nad Svitavou, Dětrichov, Hradec nad Svitavou, Javorník, Kamenná Horka, Karle, Koclířov, Kukle, Mikuleč, Opatov, Opatovec, Pohledy, Radiměř, Sklené, Svitavy, Vendolí. Vzhledem k tomu, že Svitavy jsou obcí, která sčítá cca 17 000 obyvatel, použiji pro analýzu metodiku pro malé obce, která pracuje s obcemi do 5 000 obyvatel. Rozdělím město na městské části, které už následně mohou být zanalyzovány touto metodikou.

Závěrem u každé obce bude srozumitelná tabulka, kde jasně uvidíme, zda se tam daná veřejná služba či prostranství nachází, či nikoli a slovní zhodnocení. Na celkovém grafickém a tabulkovém shrnutí si ukážeme situaci nabízených služeb v celém Mikroregionu.

Březová nad Svitavou

Březová nad Svitavou byla založena kolonizací olomouckého biskupství někdy kolem roku 1300 pravděpodobně na místě malé osady. Rozkládá se v průměrné nadmořské výšce 383 metry asi 12 km jižně od Svitav. V listině z roku 1295 se hovoří o místě s názvem Brezouia. Od roku 1320 je jmenována jako městečko. Počet obyvatel je 1737. [30]

Sledovaná témata	Dostupnost v obci [ano/ne]	Dostupnost v dojezdové vzdálenosti [min]
1. veř. prostranství rekr. a obytná > 5000 m ²	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
2. hřiště		
<i>dětská hřiště</i>	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
<i>volně přístupná hřiště</i>	Ano	
3. prodejny potravin		
<i>s čerstvým ovocem a zeleninou</i>	Ano	X
<i>s čerstvým pečivem</i>	Ano	X
4. zastávky veřejné dopravy	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
5. mateřské školy	Ano	X
6. základní školy	Ano	X
7. zdravotní služby společně		
<i>zdrav. služby - Všeobecné lékařství</i>	Ano	X
<i>zdrav. služby - Praktické zubní lékařství</i>	Ano	X
<i>zdrav. služby - Pediatrie</i>	Ne	Ano
<i>zdrav. služby - Gynekologie a porodnictví</i>	Ne	Ano
8. nádoby na separovaný odpad		
<i>kontejnery na papír</i>	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
<i>kontejnery na plasty</i>	Ano	
<i>kontejnery na sklo</i>	Ano	

Tabulka 7: Přehled dostupnosti veřejných prostranství a služeb v obci Březová nad Svitavou, Zdroj: vlastní konstrukce

Dětřichov

Obec ležící v těsné blízkosti hranic mezi Čechami a Moravou začala psát svoji historii až v raném středověku. První listinný doklad o nejbližším okolí Dětřichova pochází z roku 1167, a to v listině krále Vladislava II., kde je kolonizace v pohraničním hvozďe, kam Dětřichov spadal, zapovězena. Počet obyvatel je 314. [30]

Sledovaná témata	Dostupnost v obci [ano/ne]	Dostupnost v dojezdové vzdálenosti [min]
1. veř. prostranství rekr. a obytná > 5000 m ²	Ne	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
2. hřiště		
<i>dětská hřiště</i>	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
<i>volně přístupná hřiště</i>	Ano	
3. prodejny potravin		
<i>s čerstvým ovocem a zeleninou</i>	Ano	X
<i>s čerstvým pečivem</i>	Ano	X
4. zastávky veřejné dopravy	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
5. mateřské školy	Ano	Ano
6. základní školy	Ne	Ano
7. zdravotní služby společně		
<i>zdrav. služby - Všeobecné lékařství</i>	Ne	Ano
<i>zdrav. služby - Praktické zubní lékařství</i>	Ne	Ano
<i>zdrav. služby - Pediatrie</i>	Ne	Ano
<i>zdrav. služby - Gynekologie a porodnictví</i>	Ne	Ano
8. nádoby na separovaný odpad		
<i>kontejnery na papír</i>	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
<i>kontejnery na plasty</i>	Ano	
<i>kontejnery na sklo</i>	Ano	

Tabulka 8: Přehled dostupnosti veřejných prostranství a služeb v obci Dětřichov, Zdroj: vlastní konstrukce

Hradec nad Svitavou

Německy Greifendorf, do roku 1949 Grándorf, od této doby uměle vytvořený název Hradec nad Svitavou, je asi 7 km dlouhá obec 4km jižně od Svitav. Podle archeologických nálezů je první pravděpodobné osídlení, byť nemělo trvalejší charakter, doloženo v neolitické době. Ves je poprvé listinně připomínána v roce 1270. Počet obyvatel je 1650. [30]

Sledovaná témata	Dostupnost v obci [ano/ne]	Dostupnost v dojezdové vzdálenosti [min]
1. veř. prostranství rekr. a obytná > 5000 m ²	Ne	<i>Nelze nahradit dojezd. vzdál.</i>
2. hřiště		
<i>dětská hřiště</i>	Ano	<i>Nelze nahradit dojezd. vzdál.</i>
<i>volně přístupná hřiště</i>	Ano	
3. prodejny potravin		
<i>s čerstvým ovocem a zeleninou</i>	Ano	X
<i>s čerstvým pečivem</i>	Ano	X
4. zastávky veřejné dopravy	Ano	<i>Nelze nahradit dojezd. vzdál.</i>
5. mateřské školy	Ano	X
6. základní školy	Ano	X
7. zdravotní služby společně		
<i>zdrav. služby - Všeobecné lékařství</i>	Ano	X
<i>zdrav. služby - Praktické zubní lékařství</i>	Ano	X
<i>zdrav. služby - Pediatrie</i>	Ne	Ano
<i>zdrav. služby - Gynekologie a porodnictví</i>	Ne	Ano
8. nádoby na separovaný odpad		
<i>kontejnery na papír</i>	Ano	<i>Nelze nahradit dojezd. vzdál.</i>
<i>kontejnery na plasty</i>	Ano	
<i>kontejnery na sklo</i>	Ano	

Tabulka 9: Přehled dostupnosti veřejných prostranství a služeb v obci Hradec nad Svitavou, Zdroj: vlastní konstrukce

Javorník

Ves vzdálená od Svitav asi 4 km severozápadním směrem ležící na samotných hranicích mezi Čechami a Moravou při státní silnici na Hradec Králové v průměrné nadmořské výšce 460 metrů. Tato bývalá čistě německá zemědělská obec byla jednou z menších obcí v regionu a až do roku 1990 byla správně sloučena se Svitavami. Počet obyvatel je 363. [30]

Sledovaná témata	Dostupnost v obci [ano/ne]	Dostupnost v dojezdové vzdálenosti [min]
1. veř. prostranství rekr. a obytná > 5000 m ²	Ne	<i>Nelze nahradit dojezd. vzdál.</i>
2. hřiště		
<i>dětská hřiště</i>	Ano	<i>Nelze nahradit dojezd. vzdál.</i>
<i>volně přístupná hřiště</i>	Ano	
3. prodejny potravin		
<i>s čerstvým ovocem a zeleninou</i>	Ano	X
<i>s čerstvým pečivem</i>	Ano	X
4. zastávky veřejné dopravy	Ano	<i>Nelze nahradit dojezd. vzdál.</i>
5. mateřské školy	Ano	X
6. základní školy	Ano	X
7. zdravotní služby společně		
<i>zdrav. služby - Všeobecné lékařství</i>	Ne	X
<i>zdrav. služby - Praktické zubní lékařství</i>	Ne	X
<i>zdrav. služby - Pediatrie</i>	Ne	X
<i>zdrav. služby - Gynekologie a porodnictví</i>	Ne	X
8. nádoby na separovaný odpad		
<i>kontejnery na papír</i>	Ano	<i>Nelze nahradit dojezd. vzdál.</i>
<i>kontejnery na plasty</i>	Ano	
<i>kontejnery na sklo</i>	Ano	

Tabulka 10: Přehled dostupnosti veřejných prostranství a služeb v obci Javorník, Zdroj: vlastní konstrukce

Kamenná Horka

Obec 4,5 kilometru jihovýchodně od Svitav při silnici z Hradce nad Svitavou na Hřebeč v nadmořské výšce 525 metrů. Katastrem obce procházela zemská hranice mezi Čechami a Moravou, takže ji rozdělovala na osady Kamennou Horku v Čechách a větší Kamennou Horku na Moravě. V roce 1949 došlo ke sloučení obou částí v rámci reformy státní správy. Počet obyvatel je 284. [30]

Sledovaná témata	Dostupnost v obci [ano/ne]	Dostupnost v dojezdové vzdálenosti [min]
1. veř. prostranství rekr. a obytná > 5000 m ²	Ne	<i>Nelze nahradit dojezd. vzdál.</i>
2. hřiště		
<i>dětská hřiště</i>	Ano	<i>Nelze nahradit dojezd. vzdál.</i>
<i>volně přístupná hřiště</i>	Ano	
3. prodejny potravin		
<i>s čerstvým ovocem a zeleninou</i>	Ano	X
<i>s čerstvým pečivem</i>	Ano	X
4. zastávky veřejné dopravy	Ano	<i>Nelze nahradit dojezd. vzdál.</i>
5. mateřské školy	Ne	Ano
6. základní školy	Ne	Ano
7. zdravotní služby společně		
<i>zdrav. služby - Všeobecné lékařství</i>	Ne	Ano
<i>zdrav. služby - Praktické zubní lékařství</i>	Ne	Ano
<i>zdrav. služby - Pediatrie</i>	Ne	Ano
<i>zdrav. služby - Gynekologie a porodnictví</i>	Ne	Ano
8. nádoby na separovaný odpad		
<i>kontejnery na papír</i>	Ano	<i>Nelze nahradit dojezd. vzdál.</i>
<i>kontejnery na plasty</i>	Ano	
<i>kontejnery na sklo</i>	Ano	

Tabulka 11: Přehled dostupnosti veřejných prostranství a služeb v obci Kamenná Horka, Zdroj: vlastní konstrukce

Karle

Obec Karle se nachází na pomezí Čech a Moravy, místní částí Ostrý Kámen prochází hranice s Moravou, pramení zde řeka Loučná. Založení obce nebylo nahodilé, ale stejně jako další sídla v okolí Svitav, byla Karle umístěna podél vodního toku. Nadmořská výška se pohybuje od 450 m n. mořem v údolí Loučné – 580 m n. mořem na jihu katastru. Počet obyvatel je 389. [30]

Sledovaná témata	Dostupnost v obci [ano/ne]	Dostupnost v dojezdové vzdálenosti [min]
1. veř. prostranství rekr. a obytná > 5000 m ²	Ne	<i>Nelze nahradit dojezd. vzdál.</i>
2. hřiště		
<i>dětská hřiště</i>	Ano	<i>Nelze nahradit dojezd. vzdál.</i>
<i>volně přístupná hřiště</i>	Ano	
3. prodejny potravin		
<i>s čerstvým ovocem a zeleninou</i>	Ano	X
<i>s čerstvým pečivem</i>	Ano	X
4. zastávky veřejné dopravy	Ano	<i>Nelze nahradit dojezd. vzdál.</i>
5. mateřské školy	Ano	X
6. základní školy	Ne	Ano
7. zdravotní služby společně		
<i>zdrav. služby - Všeobecné lékařství</i>	Ne	Ano
<i>zdrav. služby - Praktické zubní lékařství</i>	Ne	Ano
<i>zdrav. služby - Pediatrie</i>	Ne	Ano
<i>zdrav. služby - Gynekologie a porodnictví</i>	Ne	Ano
8. nádoby na separovaný odpad		
<i>kontejnery na papír</i>	Ano	<i>Nelze nahradit dojezd. vzdál.</i>
<i>kontejnery na plasty</i>	Ano	
<i>kontejnery na sklo</i>	Ano	

Tabulka 12: Přehled dostupnosti veřejných prostranství a služeb v obci Karle, Zdroj: vlastní konstrukce

Koclířov

První doložená zmínka o Koclířovu se váže k roku 1347, kdy vratislavský biskup Přeclav z Pogorelly rozdělil majetek premonstrátského kláštera v Litomyšli mezi nově vzniklé litomyšlské biskupství (1344). Ves Koclířov se zde objevila pod pojmenováním Cunczendorf (Kuncova ves). Koclířov je obcí ležící východně od okresního města Svitav a západně od Moravské Třebové. Nadmořská výška obce je 502 metrů nad mořem. Počet obyvatel je 697. [30]

Sledovaná témata	Dostupnost v obci [ano/ne]	Dostupnost v dojezdové vzdálenosti [min]
1. veř. prostranství rekr. a obytná > 5000 m ²	Ne	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
2. hřiště		
<i>dětská hřiště</i>	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
<i>volně přístupná hřiště</i>	Ano	
3. prodejny potravin		
<i>s čerstvým ovocem a zeleninou</i>	Ano	X
<i>s čerstvým pečivem</i>	Ano	X
4. zastávky veřejné dopravy	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
5. mateřské školy	Ano	X
6. základní školy	Ano	X
7. zdravotní služby společně		
<i>zdrav. služby - Všeobecné lékařství</i>	Ne	Ano
<i>zdrav. služby - Praktické zubní lékařství</i>	Ne	Ano
<i>zdrav. služby - Pediatrie</i>	Ne	Ano
<i>zdrav. služby - Gynekologie a porodnictví</i>	Ne	Ano
8. nádoby na separovaný odpad		
<i>kontejnery na papír</i>	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
<i>kontejnery na plasty</i>	Ano	
<i>kontejnery na sklo</i>	Ano	

Tabulka 13: Přehled dostupnosti veřejných prostranství a služeb v obci Koclířov, Zdroj: vlastní konstrukce

Kukle

Po osídlení Mikulče byla založena i maličká osada Kukle. Obec Kukle se nachází ve střední části okresu Svitavy v mírně členitém terénu krajinného charakteru s velkým podílem lesů. Léta rozvojové stagnace přerušilo osamostatnění obce v roce 1990. Od té doby se mnohé podařilo, zejména pak celková rekonstrukce a rozšíření obecního vodovodu. Počet obyvatel je 60. [30]

Sledovaná témata	Dostupnost v obci [ano/ne]	Dostupnost v dojezdové vzdálenosti [min]
1. veř. prostranství rekr. a obytná > 5000 m ²	Ne	<i>Nelze nahradit dojezd. vzdál.</i>
2. hřiště		
<i>dětská hřiště</i>	Ne	<i>Nelze nahradit dojezd. vzdál.</i>
<i>volně přístupná hřiště</i>	Ne	
3. prodejny potravin		
<i>s čerstvým ovocem a zeleninou</i>	Ne	Ano
<i>s čerstvým pečivem</i>	Ne	Ano
4. zastávky veřejné dopravy	Ano	<i>Nelze nahradit dojezd. vzdál.</i>
5. mateřské školy	Ne	Ano
6. základní školy	Ne	Ano
7. zdravotní služby společně		
<i>zdrav. služby - Všeobecné lékařství</i>	Ne	Ano
<i>zdrav. služby - Praktické zubní lékařství</i>	Ne	Ano
<i>zdrav. služby - Pediatrie</i>	Ne	Ano
<i>zdrav. služby - Gynekologie a porodnictví</i>	Ne	Ano
8. nádoby na separovaný odpad		
<i>kontejnery na papír</i>	Ano	<i>Nelze nahradit dojezd. vzdál.</i>
<i>kontejnery na plasty</i>	Ano	
<i>kontejnery na sklo</i>	Ano	

Tabulka 14: Přehled dostupnosti veřejných prostranství a služeb v obci Kukle, Zdroj: vlastní konstrukce

Mikuleč

Původní název Mikulče zněl Nikols nebo Niklolcz pravděpodobně podle jména lokátora Mikuláše (Nikolaus). Od roku 1949 obec patří pod nově vytvořený okres Svitavy. Takřka na půl cestě mezi Svitavami a Litomyšlí, nedaleko česko-moravských hranic leží pohorská obec Mikuleč. Kolem se táhne chudá náhorní rovina s temnými kulisami lesů v pozadí, s málo úrodnými poličky, s osamělými dvorci a drobnými vískami, tolik charakteristickými pro Českomoravskou vysočinu. Počet obyvatel je 220. [30]

Sledovaná témata	Dostupnost v obci [ano/ne]	Dostupnost v dojezdové vzdálenosti [min]
1. veř. prostranství rekr. a obytná > 5000 m ²	Ne	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
2. hřiště		
<i>dětská hřiště</i>	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
<i>volně přístupná hřiště</i>	Ano	
3. prodejny potravin		
<i>s čerstvým ovocem a zeleninou</i>	Ano	X
<i>s čerstvým pečivem</i>	Ano	X
4. zastávky veřejné dopravy	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
5. mateřské školy	Ne	Ano
6. základní školy	Ne	Ano
7. zdravotní služby společně		
<i>zdrav. služby - Všeobecné lékařství</i>	Ne	Ano
<i>zdrav. služby - Praktické zubní lékařství</i>	Ne	Ano
<i>zdrav. služby - Pediatrie</i>	Ne	Ano
<i>zdrav. služby - Gynekologie a porodnictví</i>	Ne	Ano
8. nádoby na separovaný odpad		
<i>kontejnery na papír</i>	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
<i>kontejnery na plasty</i>	Ano	
<i>kontejnery na sklo</i>	Ano	

Tabulka 15: Přehled dostupnosti veřejných prostranství a služeb v obci Mikuleč, Zdroj: vlastní konstrukce

Opatov

Obec Opatov byla založena kolem roku 1247. Až do roku 1945 byl Opatov součástí německých "sudet". V současné době má obec 1150 obyvatel. Krajina Opatova i jeho širší okolí s rybníky, lesy, nabízí své půvaby ve všech ročních obdobích svým hostům pro klidný pobyt v příjemném prostředí s turistikou, procházkami či houbařením. Počet obyvatel je 1158.

[30]

Sledovaná témata	Dostupnost v obci [ano/ne]	Dostupnost v dojezdové vzdálenosti [min]
1. veř. prostranství rekr. a obytná > 5000 m ²	Ne	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
2. hřiště		
<i>dětská hřiště</i>	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
<i>volně přístupná hřiště</i>	Ano	
3. prodejny potravin		
<i>s čerstvým ovocem a zeleninou</i>	Ano	X
<i>s čerstvým pečivem</i>	Ano	X
4. zastávky veřejné dopravy	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
5. mateřské školy	Ano	X
6. základní školy	Ano	X
7. zdravotní služby společně		
<i>zdrav. služby - Všeobecné lékařství</i>	Ano	X
<i>zdrav. služby - Praktické zubní lékařství</i>	Ano	X
<i>zdrav. služby - Pediatrie</i>	Ne	Ano
<i>zdrav. služby - Gynekologie a porodnictví</i>	Ne	Ano
8. nádoby na separovaný odpad		
<i>kontejnery na papír</i>	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
<i>kontejnery na plasty</i>	Ano	
<i>kontejnery na sklo</i>	Ano	

Tabulka 16: Přehled dostupnosti veřejných prostranství a služeb v obci Opatov, Zdroj: vlastní konstrukce

Opatovec

Dějiny poměrně dlouhé obce Opatovec (něm. Überdörfel) jsou neodmyslitelně spojeny s historií Opatova, který je písemně doložen k roku 1347. Obec se rozkládá v nadmořské výšce 438 metrů východně od Opatova a její součástí tvoří místní osady Košíře (něm. Körber), Český Lačnov a Starý Valdek. Díky návětrné poloze se Opatovci někdy přezdívá “Malá Sibiř” a obec leží na hlavním evropském rozvodí. Počet obyvatel je 635. [30]

Sledovaná témata	Dostupnost v obci [ano/ne]	Dostupnost v dojezdové vzdálenosti [min]
1. veř. prostranství rekr. a obytná > 5000 m ²	Ne	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
2. hřiště		
<i>dětská hřiště</i>	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
<i>volně přístupná hřiště</i>	Ano	
3. prodejny potravin		
<i>s čerstvým ovocem a zeleninou</i>	Ano	X
<i>s čerstvým pečivem</i>	Ano	X
4. zastávky veřejné dopravy	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
5. mateřské školy	Ano	X
6. základní školy	Ano	X
7. zdravotní služby společně		
<i>zdrav. služby - Všeobecné lékařství</i>	Ne	Ano
<i>zdrav. služby - Praktické zubní lékařství</i>	Ne	Ano
<i>zdrav. služby - Pediatrie</i>	Ne	Ano
<i>zdrav. služby - Gynekologie a porodnictví</i>	Ne	Ano
8. nádoby na separovaný odpad		
<i>kontejnery na papír</i>	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
<i>kontejnery na plasty</i>	Ano	
<i>kontejnery na sklo</i>	Ano	

Tabulka 17: Přehled dostupnosti veřejných prostranství a služeb v obci Opatovec, Zdroj: vlastní konstrukce

Pohledy

Dějiny obce Pohledy (něm. Pohler) jsou těsně spjaty s historií sousední Horní Hynčiny (něm. Ober Heinzendorf). V současnosti jsou také obě obce sloučeny v jeden správní celek. Rozlohou spíše menší obce rozkládající se v průměrné nadmořské výšce 500 metrů byly založeny německou kolonizací olomouckého biskupa Bruna ze Schauenburka kolem roku 1270. Počet obyvatel je 339. [30]

Sledovaná témata	Dostupnost v obci [ano/ne]	Dostupnost v dojezdové vzdálenosti [min]
1. veř. prostranství rekr. a obytná > 5000 m ²	Ne	<i>Nelze nahradit dojezd. vzdál.</i>
2. hřiště		
<i>dětská hřiště</i>	Ano	<i>Nelze nahradit dojezd. vzdál.</i>
<i>volně přístupná hřiště</i>	Ano	
3. prodejny potravin		
<i>s čerstvým ovocem a zeleninou</i>	Ano	X
<i>s čerstvým pečivem</i>	Ano	X
4. zastávky veřejné dopravy	Ano	<i>Nelze nahradit dojezd. vzdál.</i>
5. mateřské školy	Ne	Ano
6. základní školy	Ne	Ano
7. zdravotní služby společně		
<i>zdrav. služby - Všeobecné lékařství</i>	Ne	Ano
<i>zdrav. služby - Praktické zubní lékařství</i>	Ne	Ano
<i>zdrav. služby - Pediatrie</i>	Ne	Ano
<i>zdrav. služby - Gynekologie a porodnictví</i>	Ne	Ano
8. nádoby na separovaný odpad		
<i>kontejnery na papír</i>	Ano	<i>Nelze nahradit dojezd. vzdál.</i>
<i>kontejnery na plasty</i>	Ano	
<i>kontejnery na sklo</i>	Ano	

Tabulka 18: Přehled dostupnosti veřejných prostranství a služeb v obci Pohledy, Zdroj: vlastní konstrukce

Radiměř

Místo vymezené katastrem obce bylo osídleno již v neolitu a době bronzové, jak tomu nasvědčují archeologické nálezy. Vlastní obec ležící na českomoravské hranici se skládala až do správní reformy v roce 1949 ze dvou částí Moravské a České Radiměře s katastrální hranicí podél tzv. Radiměřského potoka. Poté byly obě části sloučeny a přičleněny do politického okresu Svitavy. Počet obyvatel je 1085. [30]

Sledovaná témata	Dostupnost v obci [ano/ne]	Dostupnost v dojezdové vzdálenosti [min]
1. veř. prostranství rekr. a obytná > 5000 m ²	Ne	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
2. hřiště		
<i>dětská hřiště</i>	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
<i>volně přístupná hřiště</i>	Ano	
3. prodejny potravin		
<i>s čerstvým ovocem a zeleninou</i>	Ano	X
<i>s čerstvým pečivem</i>	Ano	X
4. zastávky veřejné dopravy	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
5. mateřské školy	Ano	X
6. základní školy	Ano	X
7. zdravotní služby společně		
<i>zdrav. služby - Všeobecné lékařství</i>	Ano	X
<i>zdrav. služby - Praktické zubní lékařství</i>	Ano	X
<i>zdrav. služby - Pediatrie</i>	Ne	Ano
<i>zdrav. služby - Gynekologie a porodnictví</i>	Ne	Ano
8. nádoby na separovaný odpad		
<i>kontejnery na papír</i>	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
<i>kontejnery na plasty</i>	Ano	
<i>kontejnery na sklo</i>	Ano	

Tabulka 19: Přehled dostupnosti veřejných prostranství a služeb v obci Březová nad Svitavou, Zdroj: vlastní konstrukce

Sklené

Rozcestím u bývalé restaurace “Zur Weiber-Kränke”, jinak též u dnešního hostince Na Zavadilce se dostaneme do obce, která byla založena patrně německou kolonizací olomouckých biskupů kolem roku 1270. Je vzdálena asi 7 kilometrů jihovýchodně od Svitav v nadmořské výšce 510 metrů. Její pojmenování je doloženo až v 1. polovině 14. století a bylo odvozeno od názvu po sklářské huti - Glaselsdorf. Počet obyvatel je 233. [30]

Sledovaná témata	Dostupnost v obci [ano/ne]	Dostupnost v dojezdové vzdálenosti [min]
1. veř. prostranství rekr. a obytná > 5000 m ²	Ne	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
2. hřiště		
<i>dětská hřiště</i>	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
<i>volně přístupná hřiště</i>	Ano	
3. prodejny potravin		
<i>s čerstvým ovocem a zeleninou</i>	Ano	X
<i>s čerstvým pečivem</i>	Ano	X
4. zastávky veřejné dopravy	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
5. mateřské školy	Ne	Ano
6. základní školy	Ne	Ano
7. zdravotní služby společně		
<i>zdrav. služby - Všeobecné lékařství</i>	Ne	Ano
<i>zdrav. služby - Praktické zubní lékařství</i>	Ne	Ano
<i>zdrav. služby - Pediatrie</i>	Ne	Ano
<i>zdrav. služby - Gynekologie a porodnictví</i>	Ne	Ano
8. nádoby na separovaný odpad		
<i>kontejnery na papír</i>	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
<i>kontejnery na plasty</i>	Ano	
<i>kontejnery na sklo</i>	Ano	

Tabulka 20: Přehled dostupnosti veřejných prostranství a služeb v obci Sklené, Zdroj: vlastní konstrukce

Svitavy

Svitavy jsou centrem regionu, který vznikl v roce 1960 administrativním sloučením několika tehdejších okresů, ležících po obou stranách zemské hranice mezi Moravou a Čechami. Byla tak do jednoho správního celku spojena území kolem moravských (a sudetských) měst Svitavy a Moravská Třebová s územími kolem tradičně českých měst Litomyšl a Polička.



Obrázek 3: *Město Svitavy [31]*

Město Svitavy patří k nejstarším ve svém kraji. Bylo založeno někdy v polovině 12. století v těsné blízkosti významných kupeckých stezek. Leží v nadmořské výšce od 430 m (náměstí) do 450 m (železniční nádraží). Zeměpisná poloha města je 16° 28' východní délky a 49° 45' severní šířky. Katastr Svitav zaujímá celkovou plochu 3.133 ha.

Svitavské údolí je křídovou plošinou, vklíněnou mezi Českomoravskou vysočinou a předhůří Orlických hor z východu a severu, snižující se směrem k jihu. Nejvyšším bodem okresu je vrch Roh (660 m n. m.) na Hřebečském hřebetu a nejnižší v obci Rozhraní při řece Svitavě (354 m n. m.) Nejvyššími vrchy u Svitav jsou Sněžka (579 m n. m.) a Na Stráni (586 m n.m.) na Javornickém hřebenu.

Svitavy mají téměř 18.000 obyvatel a tvoří kulturní a správní centrum pro spádovou oblast s 26 obcemi, v nichž žije dalších asi 13 tisíc obyvatel. [31]

Svitavy - Lány

Sledovaná témata	Dostupnost v obci [ano/ne]	Dostupnost v dojezdové vzdálenosti [min]
1. veř. prostranství rekr. a obytná > 5000 m ²	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
2. hřiště		
<i>dětská hřiště</i>	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
<i>volně přístupná hřiště</i>	Ano	
3. prodejny potravin		
<i>s čerstvým ovocem a zeleninou</i>	Ano	X
<i>s čerstvým pečivem</i>	Ano	X
4. zastávky veřejné dopravy	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
5. mateřské školy	Ano	X
6. základní školy	Ano	X
7. zdravotní služby společně		
<i>zdrav. služby - Všeobecné lékařství</i>	Ano	X
<i>zdrav. služby - Praktické zubní lékařství</i>	Ne	Ano
<i>zdrav. služby - Pediatrie</i>	Ne	Ano
<i>zdrav. služby - Gynekologie a porodnictví</i>	Ne	Ano
8. nádoby na separovaný odpad		
<i>kontejnery na papír</i>	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
<i>kontejnery na plasty</i>	Ano	
<i>kontejnery na sklo</i>	Ano	

Tabulka 21: Přehled dostupnosti veřejných prostranství a služeb v městské části Lány, Zdroj: vlastní konstrukce

Svitavy - Lačnov

Sledovaná témata	Dostupnost v obci [ano/ne]	Dostupnost v dojezdové vzdálenosti [min]
1. veř. prostranství rekr. a obytná > 5000 m ²	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
2. hřiště		
<i>dětská hřiště</i>	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
<i>volně přístupná hřiště</i>	Ano	
3. prodejny potravin		
<i>s čerstvým ovocem a zeleninou</i>	Ne	X
<i>s čerstvým pečivem</i>	Ne	X
4. zastávky veřejné dopravy	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
5. mateřské školy	Ano	X
6. základní školy	Ano	X
7. zdravotní služby společně		
<i>zdrav. služby - Všeobecné lékařství</i>	Ne	X
<i>zdrav. služby - Praktické zubní lékařství</i>	Ne	X
<i>zdrav. služby - Pediatrie</i>	Ne	X
<i>zdrav. služby - Gynekologie a porodnictví</i>	Ne	X
8. nádoby na separovaný odpad		
<i>kontejnery na papír</i>	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
<i>kontejnery na plasty</i>	Ano	
<i>kontejnery na sklo</i>	Ano	

Tabulka 22: Přehled dostupnosti veřejných prostranství a služeb v městské části Lačnov, Zdroj: vlastní konstrukce

Svitavy - Předměstí

Sledovaná témata	Dostupnost v obci [ano/ne]	Dostupnost v dojezdové vzdálenosti [min]
1. veř. prostranství rekr. a obytná > 5000 m ²	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
2. hřiště		
<i>dětská hřiště</i>	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
<i>volně přístupná hřiště</i>	Ano	
3. prodejny potravin		
<i>s čerstvým ovocem a zeleninou</i>	Ano	X
<i>s čerstvým pečivem</i>	Ano	X
4. zastávky veřejné dopravy	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
5. mateřské školy	Ano	X
6. základní školy	Ano	X
7. zdravotní služby společně		
<i>zdrav. služby - Všeobecné lékařství</i>	Ano	X
<i>zdrav. služby - Praktické zubní lékařství</i>	Ano	X
<i>zdrav. služby - Pediatrie</i>	Ano	X
<i>zdrav. služby - Gynekologie a porodnictví</i>	Ano	X
8. nádoby na separovaný odpad		
<i>kontejnery na papír</i>	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
<i>kontejnery na plasty</i>	Ano	
<i>kontejnery na sklo</i>	Ano	

Tabulka 23: Přehled dostupnosti veřejných prostranství a služeb v městské části Předměstí, Zdroj: vlastní konstrukce

Svitavy - Město

Sledovaná témata	Dostupnost v obci [ano/ne]	Dostupnost v dojezdové vzdálenosti [min]
1. veř. prostranství rekr. a obytná > 5000 m ²	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
2. hřiště		
<i>dětská hřiště</i>	Ne	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
<i>volně přístupná hřiště</i>	Ne	
3. prodejny potravin		
<i>s čerstvým ovocem a zeleninou</i>	Ano	X
<i>s čerstvým pečivem</i>	Ano	X
4. zastávky veřejné dopravy	Ne	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
5. mateřské školy	Ne	Ano
6. základní školy	Ano	X
7. zdravotní služby společně		
<i>zdrav. služby - Všeobecné lékařství</i>	Ano	X
<i>zdrav. služby - Praktické zubní lékařství</i>	Ano	X
<i>zdrav. služby - Pediatrie</i>	Ne	Ano
<i>zdrav. služby - Gynekologie a porodnictví</i>	Ne	Ano
8. nádoby na separovaný odpad		
<i>kontejnery na papír</i>	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
<i>kontejnery na plasty</i>	Ano	
<i>kontejnery na sklo</i>	Ano	

Tabulka 24: Přehled dostupnosti veřejných prostranství a služeb v městské části Město, Zdroj: vlastní konstrukce

Vendolí

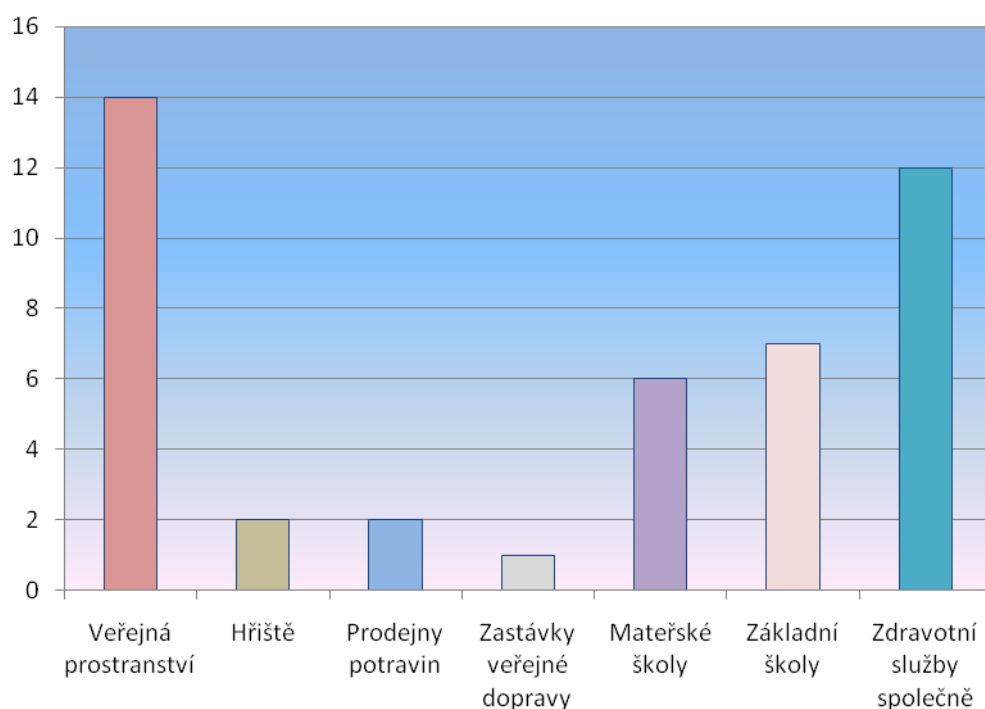
Obec s osobitým rázem asi 4 kilometry jihozápadně od Svitav podél silnice na Hradec nad Svitavou a Vendolského potoka. První zpráva o obci Vendolí (něm. Stangendorf) se objevila v seznamu obcí příslušejících k panství olomouckých biskupů v letech 1318 – 1326. Počet obyvatel je 950. [30]

Sledovaná témata	Dostupnost v obci [ano/ne]	Dostupnost v dojezdové vzdálenosti [min]
1. veř. prostranství rekr. a obytná > 5000 m ²	Ne	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
2. hřiště		
<i>dětská hřiště</i>	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
<i>volně přístupná hřiště</i>	Ano	
3. prodejny potravin		
<i>s čerstvým ovocem a zeleninou</i>	Ano	X
<i>s čerstvým pečivem</i>	Ano	X
4. zastávky veřejné dopravy	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
5. mateřské školy	Ano	X
6. základní školy	Ano	X
7. zdravotní služby společně		
<i>zdrav. služby - Všeobecné lékařství</i>	Ne	Ano
<i>zdrav. služby - Praktické zubní lékařství</i>	Ne	Ano
<i>zdrav. služby - Pediatrie</i>	Ne	Ano
<i>zdrav. služby - Gynekologie a porodnictví</i>	Ne	Ano
8. nádoby na separovaný odpad		
<i>kontejnery na papír</i>	Ano	Nelze nahradit dojezd. vzdál.
<i>kontejnery na plasty</i>	Ano	
<i>kontejnery na sklo</i>	Ano	

Tabulka 25: Přehled dostupnosti veřejných prostranství a služeb v obci Vendolí, Zdroj: vlastní konstrukce

11.2.1. Vyhodnocení dostupnosti veřejných služeb v obcích

Na grafu 1 můžeme zaznamenat jednotlivé veřejné služby, které nejsou dostupné v určitém počtu obcí. Vidíme, že nejhůře jsou na tom veřejná prostranství, která chybí ve 14 obcích. Naopak nejlépe z našeho grafu vychází zastávky veřejné dopravy, pouze jedna obec nemá veřejnou dopravu. Nádoby na separovaný odpad v grafu nejsou uvedeny z důvodu, že se nachází v každé obci.



Graf 1: Počet obcí, u nichž se nenachází dané služby, Zdroj: vlastní konstrukce

Veřejná prostranství

Ze všech 16 resp. 19 obcí Mikroregionu Svitavsko je pouze 5 obcí, kde se nachází větší veřejné prostranství o velikosti 5000 m² a více, což je víceméně logické, protože menší obce zkrátka nemohou nabídnout takto velká veřejná prostranství. Jedná se především o Svitavské části a také tam můžeme zařadit obec Březová nad Svitavou. Ve většině obcí najdeme menší veřejná prostranství. Jedná se vždy jen o menší náves s požární nádrží. Nejvýznamnější veřejné prostranství nalezneme bezesporu ve Svitavách, jedná se o náměstí, kde nalezneme Morový sloup či fontánu. Pořádají se zde různé kulturní akce a jedná se o každodenní nejnavštěvovanější část města.

Hřiště

Ve většině zkoumaných obcí v Mikroregionu Svitavsko se nachází hřiště pro veřejný přístup, jde především o volně přístupné tenisové hřiště, menší fotbalová hřiště či dětská hřiště. Téměř všude také nalezneme místní fotbalová hřiště, ale nejedná se o profesionální fotbalová hřiště, ale o veřejně přístupné, proto do indikátoru můžeme zahrnout. Nejvíce veřejně přístupných hřišť nalezneme v centru Mikroregionu a to ve Svitavách.

Prodejny potravin

Jedinou obcí v Mikroregionu Svitavsko, kde prodejnu potravin nenalezneme, jsou Kukle. Máme ještě jednu část, kde také obchod s potravinami nenalezneme, sice se nejedná přímo o obec, ale o část Svitav a to Lačnov, která patří do našeho výzkumu. Jinak ve všech ostatních obcích nalezneme minimálně 1 prodejnu se základními potravinami, kde si mohou lidé nakoupit. V některých obcích můžeme využít i Supermarketů, jde především o větší obce (Březová nad Svitavou či Svitavy). V ostatních obcích se jedná především o obchody Jednota. Nejvíce jsou využívány obchody ve Svitavách, kde se nachází řada supermarketů (Billa, Albert, Qanto, Penny Market apod.) i hypermarkety Kaufland a Hypermarket Albert.

Zastávky veřejné dopravy

V každé obci je umístěna zastávka veřejné dopravy z důvodu dojíždění dětí do škol či rodičů do zaměstnání nebo za jinou službou. Jedná se buď o autobusovou či vlakovou dopravu. Každá obec se liší jízdními řády, ale ve většině obcí můžeme s určitostí tvrdit, že řády jsou nastaveny tak, aby vyhovovaly občanům obcí a nekomplikovaly jejich život. Pouze v části Svitavy – Město zastávku nenalezneme, protože se jedná o centrální část Svitav s náměstím.

Mateřské školy

Mateřské školy v Mikroregionu Svitavsko můžeme nalézt téměř ve všech obcích, kde se nachází základní škola. Důvodem je snaha základních škol provozovat i školky, tak aby zde následně děti zůstaly. U ostatních obcí mohou děti využívat školky v dojezdové vzdálenosti do 30 minut. Nejvíce mateřských škol je ve Svitavách, tj. 4.

Základní školy

9 ze 16 resp. 19 obcí v Mikroregionu Svitavsko má alespoň 1 základní školu. Druhá polovina, což je zbylých 7 resp. 10 obcí může využívat základní školu v dojezdové vzdálenosti do 30 minut. Nejvíce základních škol je ve Svitavách, tj. 6 a jsou využívány jak dětmi ze Svitav, tak z okolních obcí, které školu nemají.

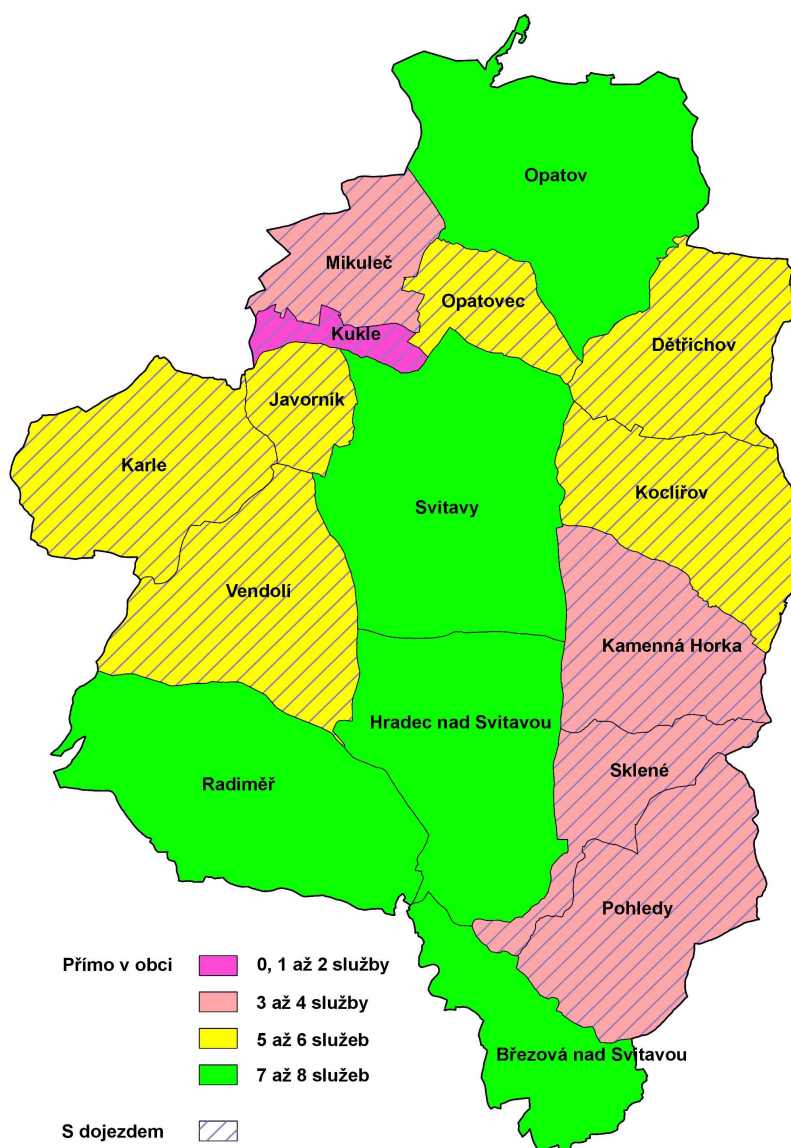
Zdravotní služby společně

12 obcí Mikroregionu Svitavska má možnost využívat základních zdravotnických služeb, většinou se jedná o praktické lékaře. U některých obcí také nalezneme praktického zubního lékaře. Ostatní obce mohou využívat zdravotnické služby v dojezdové vzdálenosti do 30 min. Nejvíce zdravotnických služeb je ve Svitavách a je také nejvíce využívána občany obcí, které tyto služby nemají.

Nádoby na separovaný odpad

Nádoby na separovaný odpad jsou dostupné ve všech obcích Mikroregionu Svitavsko. Všechny obce využívají služeb společnosti: LIKO SVITAVY, a. s., která má svoz odpadů na starost.

Na celé území Mikroregionu Svitavska byl vytvořen kartogram (obr. 4), který nám ukazuje počet služeb v jednotlivých obcích, které se nachází přímo v obci a pokud se tam některé služby nenachází, pak jestli je možné se v dojezdové vzdálenosti do 30 minut dostat za danými službami do jiné obce v okolí. Nejvíce nabízených služeb je samozřejmě v centru celého Mikroregionu a tj. ve Svitavách. Ale i v relativně malých obcích můžeme nalézt vcelku dobrou nabídku veřejných služeb. Jedná se především o Opatov, Hradec nad Svitavou, Březovou a Radiměř. U ostatních obcí vidíme, že některé služby postrádají. Obyvatelé těchto obcí využívají především nabídku služeb ve Svitavách. Veřejná doprava je v tomto Mikroregionu velmi dobře propracovaná a tak spoje mezi obcemi a Svitavami jsou dobře dostupné.



Obrázek 4: Kartogram - počet služeb přímo v obci a s dojezdem, Zdroj: vlastní konstrukce

11.3. Analýza Mikroregionu Svitavsko – SOC 3

K tomuto indikátoru byl navržen dotazník (viz příloha), podle kterého jsem zjistil spokojenost občanů s místními veřejnými službami.

Celý Mikroregion byl rozdělen do 4 skupin podle počtu obyvatel jednotlivých obcí. Poté se na každou skupinu aplikoval navržený dotazník. Dotazováno bylo 30 lidí v každé skupině.

Skupiny:

Obce do 500 obyvatel: Dětrichov, Javorník, Kamenná Horka, Karle, Kukle, Mikuleč, Pohledy, Sklené

Obce 500 – 1500 obyvatel: Koclířov, Opatov, Opatovec, Radiměř, Vendolí

Obce 1500 – 2000 obyvatel: Březová nad Svitavou, Hradec nad Svitavou

Obce nad 17 000 obyvatel: Svitavy

Název obce	Počet obyvatel		
	celkem	muži	ženy
Březová nad Svitavou	1737	858	879
Dětrichov	314	157	157
Hradec nad Svitavou	1650	844	806
Javorník	363	185	178
Kamenná Horka	284	144	140
Karle	389	191	198
Koclířov	697	361	336
Kukle	60	32	28
Mikuleč	220	108	112
Opatov	1158	597	561
Opatovec	635	325	310
Pohledy	339	180	159
Radiměř	1085	541	544
Sklené	233	119	114
Svitavy	17177	8211	8966
Vendolí	950	483	467

Tabulka 26: Počet obyvatel v jednotlivých obcích v Mikroregionu Svitavsko [29]

11.3.1. Vyhodnocení dotazníkového šetření

Jak jste spokojen(a) s Vaším městem (obcí) jako místem, kde žijete a pracujete?

První dvě skupiny obcí měli velmi podobné odpovědi. V průměru se shodovali občané na odpovědi spíše spokojeno, zhruba 1/3 byla spíše spokojena a našli se i tací, kteří zaškrtnuli kolonku velmi spokojeni.

Třetí skupina dosáhla o něco lepších výsledků. Vzhledem k tomu, že už se jedná o větší obce a nabídka služeb je tam rozvinutější, tak respondenti byli často velmi spokojeni. Z 1/3 byli spíše spokojeni a jen malá hrstka byla spíše nespokojena.

Nejlepších výsledků dosáhla skupina Svitavy. Je to vcelku logické, protože se jedná o centrum celého Mikroregionu a nabízí největší počet služeb. Zde už se jednalo víceméně o odpovědi velmi spokojen a poté následovala část respondentů s odpovědí spíše spokojen.

Jak jste celkově spokojen(a) s následujícími oblastmi života?

S dostupností základních veřejných služeb bylo dosaženo víceméně průměrných hodnot u první a druhé skupiny, přičemž nejčastější byla hodnota 4. U třetí skupiny byla zaznamenána průměrná hodnota odpovědí hodnotou 6 a nejlépe opět vyzněla skupina čtvrtá, kde respondenti nejčastěji odpovídali hodnotou 8.

S kvalitou veřejných ploch určených k odpočinku moc občané spokojeni příliš nebyli v první a druhé skupině z důvodu, že se jedná o menší obce a příliš veřejných ploch k odpočinku a relaxaci tyto obce nenabízejí, proto nejčastější odpovědí byla hodnota 2. Naopak u třetí a čtvrté skupiny byli opět výsledky lepší z důvodu větších obcí. Březová i Hradec už mohou nabídnout veřejné plochy určené k odpočinku, proto odpovědi dosahovali průměrné hodnoty 5. Ve Svitavách nalezneme řadu takovýchto ploch a není divu, že hodnota 8 byla nejčastější.

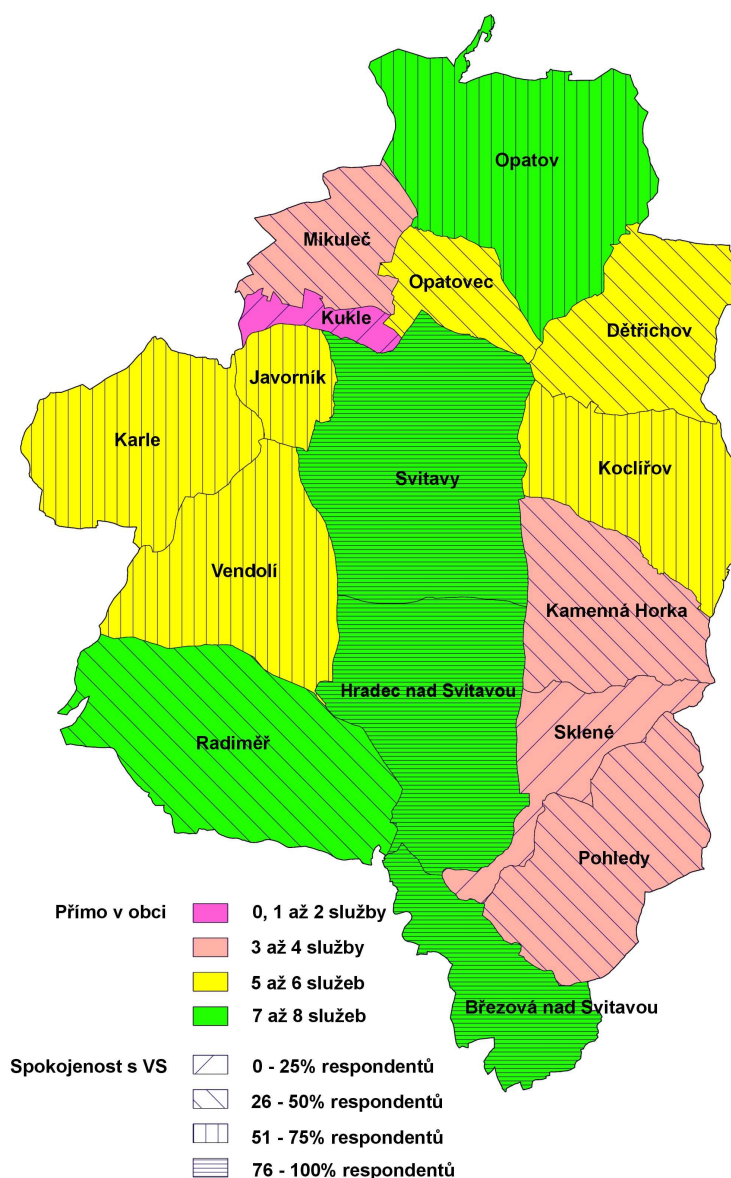
Nakolik jste spokojen(a) s dostupností následujících veřejných služeb ve Vašem městě (obci)?

Vzhledem k tomu, že služby, na které bylo dotazováno v jednotlivých skupinách, nejlépe vyšlo město Svitavy, kde se všechny služby vyskytují, dopadlo nejlépe. Naopak v ostatních skupinách už byli výsledky o poznání horší, protože se tam vyskytují většinou jen služby základní lékařské péče či školy. Proto ve Svitavách byli respondenti spíše spokojeni a v ostatních skupinách spíše nespokojeni. U dopravy byli v prvních třech skupinách velmi podobné výsledky a respondenti byli spíše spokojeni. Veřejná doprava v tomto Mikroregionu je vcelku dobře propracovaná, proto se jednalo především o kladné odpovědi. Naopak Svitavy nedopadly příliš optimálně. Vzhledem k tomu, že se zde nenachází městská hromadná doprava a do práce či škol je možné se dostat pouze autem či pěšky, proto se jednalo o odpovědi většinou spíše nespokojeni.

Jak jste spokojen(a) ve Vašem městě (obci) s dostupností následujících služeb?

V poslední dotazované části bylo logické, že nejlépe dosažených výsledků zaznamená město Svitavy. Město se snaží o vytváření co nejlepších podmínek pro obyvatele, a proto i tyto nabízené služby dosáhly v průměru nejčastějších hodnocení zcela spokojen. Ostatní skupiny dopadly opět podobně. Vzhledem k tomu, že z nabízených služeb se v těchto obcích nachází víceméně jen hřiště a obchody se základními potravinami, proto u těchto služeb bylo dosahováno nejčastější odpovědi spíše spokojen. U ostatních se odpovědi respondentů shodovaly na hodnotě zcela nespokojen z důvodu, že se nenachází daná služba v obci.

Na obr. 5 můžeme vidět počet služeb přímo v obci spolu s vyhodnocením dotazníku, jaká je v jednotlivých obcích procentuální spokojenost s veřejnými službami. Z této mapy je patrné, že ve většině případů odpovídá vybavenost obcí s výsledky šetření. Čím větší obec, tím jsou obyvatele většinou spokojenější. Pouze Kukle a Sklené jsou velmi nespokojeni. Naopak nejspokojenější jsou v největších obcích, Hradec nad Svitavou, Březová nad Svitavou a Svitavy, zde výsledky dosahovaly kolem 80%. Ostatní obce se držely víceméně průměru, kromě Opatova a Koclířova. Tyto obce dosáhly téměř 65% spokojenosti z dotazovaných respondentů.



Obrázek 5: Kartogram - počet služeb přímo v obci a spokojenost občanů s VS, Zdroj: vlastní konstrukce

11.4. Shrnutí indikátorů (závěr praktické části)

V praktické části jsme si zanalyzovali indikátory URB 3 – Dostupnost veřejných prostranství a služeb a SOC 3 – Spokojenost a participace na věcech veřejných. Z výsledků prvního indikátoru je patrné i logické, že čím menší obec, tím samozřejmě méně nabízených veřejných služeb. U zkoumaných služeb nejlépe dopadly nádoby na separovaný odpad. Tato služba je zajištěna ve všech obcích Mikroregionu Svitavska. Dalšími veřejnými službami, které nalezneme ve většině obcí na Svitavsku, jsou veřejná a dětská hřiště a obchody s potravinami. V každé obci poté je možné využít veřejnou dopravu, což je jistě velmi dobrým přínosem pro místní obyvatele. Jízdní řády jsou navrženy tak, aby co nejlépe uspokojily potřeby obyvatel, kteří jezdí do škol či do zaměstnání. Řada obcí se snaží nabídnout místním obyvatelům mateřské i základní školy. Ostatní obce využívají těchto služeb buď v sousedských obcích, nebo přímo ve městě Svitavy. Velmi malý počet obcí může nabídnout rozšířenější zdravotnické služby a rozsáhlejší veřejná prostranství. Jedná se především o praktické lékaře, občas i zubní lékaře. Větší veřejná prostranství nalezneme pouze ve větších obcích. I přes to, že město Svitavy bylo rozděleno na městské části, je jasné, že dokáže nejlépe uspokojit potřeby obyvatel. Nachází se zde všechny potřebné veřejné služby, proto je hojně využívána obyvateli okolních obcí.

Z dotazníkového šetření jasně plyne, jaká je spokojenost občanů s místním společenstvím. Je logické, že u menších obcí, které nemohou nabídnout všechny služby, budou reakce občanů spíše negativnější. Samozřejmě není v moci těchto obcí vytvořit takové podmínky, aby uspokojily všechny své obyvatele. Vzhledem k tomu, že v tomto Mikroregionu je vcelku dobrá dostupnost veřejné dopravy či autem, není problém využít všechny možné nabízené služby v centru Mikroregionu, tj. Svitavách. Nabídka služeb v tomto městě je velmi dobře dostupná a kvalitní, proto je často využívána nejen obyvateli města, ale také občany okolních obcí.

Když vezmeme v úvahu oba indikátory URB 3 – Dostupnost veřejných prostranství a služeb a SOC 3 – Spokojenost a participace na věcech veřejných, tak dosažené výsledky dopadly podle mých předpokladů. Můžeme říci, že mezi těmito indikátory je velmi úzká spojitost. Kde je dobrá dostupnost, tam budou i lidé většinou spokojenější. Právě tyto indikátory nám ukázaly, zda tomu tak je.

12. Závěr

Každá obec, ať už se jedná o Mikroregion Svitavsko či o jiný region, se snaží nabídnout svým obyvatelům co nejširší a nejkvalitnější nabídku veřejných služeb, samozřejmě v rámci svých možností. I přes širokou nabídku veřejných služeb v dané obci, je potřeba zajistit i potřebnou kvalitu. Pokud jsou v obci nabízené služby, které se mohou pochlubit vysokou kvalitou, určitě přispějí ke spokojenějšímu životu obyvatel. Ovšem musíme vzít v potaz, že na obyvatele působí i řada jiných faktorů, které je váže na dané místo. Je samozřejmostí, že nemůžeme zjistit spokojenost života v obcích jen podle dostupnosti. Mezi důležité faktory, které mohou ovlivnit život obyvatel v dané obci, jsou např. dojíždka do škol a do zaměstnání či kvalita bydlení a ovzduší. A proto je důležité, aby každá obec přihlížela na všechny možné aspekty života a napomáhala co k nejspokojenějšímu životu obyvatel.

V této diplomové práci jsem se zaměřil na možnosti měření dostupnosti veřejných služeb a prostranství. Použil jsem metodiky URB 3 – Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb, kterou jsem rozšířil o další indikátor SOC 3 – Spokojenost a participace na věcech veřejných. Důvodem pro zvolení indikátoru SOC 3 bylo ukázat, jak tyto indikátory spolu souvisí.

Cílem mé diplomové práce bylo vyzkoumat problematiku veřejných služeb v ČR, a jak můžeme měřit jejich dostupnost. Na základě indikátorů URB 3 a SOC 3 jsme si ověřili na modelovém případě Mikroregionu Svitavska, zda tyto indikátory jsou vhodné a postačující.

Na základě těchto indikátorů byla zpracována analýza jednotlivých obcí v celém Mikroregionu. Výsledkem indikátoru URB 3 byla vcelku dobrá dostupnost veřejných služeb u jednotlivých obcí. Bylo zjištěno, že i menší obce mohou obyvatelům nabídnout služby a to v dobré kvalitě. Samozřejmě čím větší obec, tím dostupnost i kvalita dosahovala lepších výsledků. S tím také souvisí indikátor SOC 3, kde jsem provedl dotazníkové šetření. Na základě dotazníku bylo zjištěno, že obyvatelé menších obcí příliš spokojeni nejsou, což je logické, protože není v možnostech malých obcí uspokojit všechny potřeby obyvatelů. Větší obce, zejména pak Svitavy, Březová nad Svitavou nebo Opatov, dosahovaly víceméně pozitivních výsledků, což je patrné, protože možnosti těchto obcí či měst jsou na vyšší úrovni.

Závěrem bych rád podotknul, že metodika pro malé obce URB 3 a metodika SOC 3 jsou vhodným nástrojem, jak zjistit dostupnost i spokojenost občanů s veřejnými službami.

13. Seznam použité literatury

Literatura

- [1] PŮČEK, M. a kolektiv autorů: *Měření spokojenosti v organizacích veřejné správy - soubor příkladů*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2005. ISBN 80-239-6154-3.
- [2] OCHRANA, F. *Veřejné služby, jejich poskytování, zadávání a hodnocení*. 1. vyd. Ekopress s.r.o., Praha, 2007. ISBN 978-80-86929-31-6.
- [3] HALÁSEK, D. *Standardizace veřejných služeb*. Ostrava: VŠB-Technická univerzita Ostrava, 2004. ISBN 80-248-0685-1.
- [4] PEKOVÁ, J., PILNÝ, J.: *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: Aspi Publishing, 2002. ISBN 80-86395-21-9.
- [5] TETŘEVOVÁ, L. a kolektiv autorů: *Veřejný a podnikatelský sektor*. 1. vyd. Příbram: Professional Publishing, 2009. ISBN 978-80-86946-90-0.
- [6] MOLDAN, B. *Indikátory trvale udržitelného rozvoje*. Ostrava: VŠB-Technická univerzita Ostrava, 1996. ISBN 80-7078-380-X.
- [7] MOLDAN, B. *(Ne)udržitelný rozvoj ekologie – hrozba i naděje*. UK, 2001.
- [8] MOLDAN, B.: *Ekologická dimenze udržitelného rozvoje*, Karolinum, Praha, 2001. ISBN 80-246-0246-6.
- [9] REKTOŘÍK, J. a kol. *Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru*. 1. vyd. Praha: Ekopress, s.r.o., 2002. ISBN 80-86119-60-2
- [10] TOMÁNEK, P., HALÁSEK, D: *Návrh variant systému zjišťování údajů o dostupnosti a kvalitě vybraných veřejných služeb a jejich poskytování v rámci celé České Republiky*. Ostrava: VŠB-Technická univerzita Ostrava, 2004.
- [11] NENADÁL J., PETŘÍKOVÁ R., HUTYRA M., HALFAROVÁ P. *Modely měření a zlepšování spokojenosti zákazníků*. 1. vyd. Praha: Národní informační středisko pro podporu jakosti, 2004. ISBN 80-02-01672-6.

- [12] ŠPÁČIL, A. *Péče o zákazníky – co od nás zákazník očekává a jak dosáhnout jeho spokojenosti*. Praha: Grada publishing, 2003, ISBN 80-247-0514-1.
- [13] BRUNDTLANDOVÁ, B. H. (ed.). *Naše společná budoucnost*. Praha: Academia, 1991. ISBN 80-85368-07-2.
- [14] MAŠTÁLKA, M.: *Územně promítnutelné indikátory udržitelného rozvoje*. Brno, 2009. Disertační práce (PhD). Vysoké učení technické, Fakulta architektury, Ústav fakulty teorie architektury.
- [15] RYNDA, I.: *Konference - Trvale udržitelný rozvoj a vzdělávání*. Centrum pro otázky životního prostředí UK, 2000.
- [16] ŠILHÁNKOVÁ, V.: *Přednáška z předmětu Rozvoj Regionů*. Univerzita Pardubice, fakulta ekonomicko-správní, obor Regionální rozvoj, školní rok 2009/2010.
- [17] Z. č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
- [18] CHLÁDKOVÁ, H.: *Kvalita života jako zásadní fenomén v plánování rozvoje měst a regionů*. Pardubice, 2009. Diplomová práce (Ing.). Univerzita Pardubice, Fakulta ekonomicko-správní.
- [19] ŠILHÁNKOVÁ, V. a kol.: „*Jak sledovat indikátory udržitelného rozvoje na lokální úrovni?*“. Indikátorová kuchařka, výroční zpráva za rok 2009 výzkumného projektu „Indikátory TUR jako nástroj sledování a snižování disparit v úrovni obyvatelstva jednotlivých regionů.“ Nепublikovaný materiál.

Internet

- [20] *Dostupnost veřejných služeb*. [online]. [cit. 2009-12-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.timur.cz/indikatory/dostupnost-verejnych-prostranstvi-a-sluzeb-2.html>>
- [21] *Udržitelný rozvoj*. [online]. [cit. 2009-12-08]. Dostupný z WWW: <[http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/\\$pid/MZPMSFHV0HSB](http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/$pid/MZPMSFHV0HSB)>
- [22] *O místní Agendě 21*. [online]. [cit. 2010-01-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.ma21.cz/>>

- [23] *Veřejná služba a systémy veřejné služby*. [online]. [cit. 2010-01-24]. Dostupný z WWW: < <http://spravni.juristic.cz/514416>>
- [24] TŘEBICKÝ, V.: *Indikátory udržitelného rozvoje*. [online]. [cit. 2010-02-20]. Dostupný z WWW: <[http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/\\$pid/CENMSFK2CK1O/\\$FILE/07_Indikatory%20UR.pdf](http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/$pid/CENMSFK2CK1O/$FILE/07_Indikatory%20UR.pdf)>
- [25] *Indikátory udržitelného rozvoje*. [online]. [cit. 2010-02-24]. Dostupný z WWW: <<http://www.timur.cz/indikatory/indikatory-udrzitelneho-rozvoje.html>>
- [26] *Indikátory ECI historie*. [online]. [cit. 2010-02-24]. Dostupný z WWW: <<http://www.timur.cz/indikatory/indikatory-eci-historie-2.html>>
- [27] *Mapa Regionu*. [online]. [cit. 2010-03-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.svitavskoweb.cz/clanek.asp?id=45&referer=http%3A%2F%2Fwww.svitavskoweb.cz%2F>>
- [28] *TIMUR – Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj*. [online]. [cit. 2010-03-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.timur.cz/>>
- [29] *Český statistický úřad – počet obyvatel v obcích k 1. 1. 2009*. [online]. [cit. 2010-03-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/p/1301-09>>
- [30] *Mikroregion Svitavsko*. [online]. [cit. 2010-03-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.svitavskoweb.cz/>>
- [31] *Svitavy – město a region*. [online]. [cit. 2010-03-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.svitavy.cz/>>

14. Seznam obrázků

Obrázek 1: <i>Partnerská města TIMURU</i>	37
Obrázek 2: <i>Mapa Regionu</i>	53
Obrázek 3: <i>Město Svitavy</i>	69
Obrázek 4: <i>Kartogram - počet služeb přímo v obci a s dojezdem</i>	78
Obrázek 5: <i>Kartogram - počet služeb přímo v obci a spokojenost občanů s VS</i>	82

15. Seznam tabulek

Tabulka 1: <i>Přehled Společných evropských indikátorů</i>	36
Tabulka 2: <i>Rozdělení ploch veřejných prostranství pro potřeby indikátorů Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb</i>	41
Tabulka 3: <i>Návrh dotazníkové tabulky pro zjišťování indikátoru Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb</i>	42
Tabulka 4: <i>Návrh zjednodušené verze dotazníkové tabulky pro zjišťování indikátoru Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb</i>	43
Tabulka 5: <i>Návrh zjednodušené verze dotazníkové tabulky pro zjišťování indikátoru Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb</i>	44
Tabulka 6: <i>Návrh zjednodušené verze dotazníkové tabulky pro zjišťování indikátoru Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb</i>	45
Tabulka 7: <i>Přehled dostupnosti veřejných prostranství a služeb v obci Březová nad Svitavou</i>	55
Tabulka 8: <i>Přehled dostupnosti veřejných prostranství a služeb v obci Dětřichov</i>	56
Tabulka 9: <i>Přehled dostupnosti veřejných prostranství a služeb v obci Hradec nad Svitavou</i>	57
Tabulka 10: <i>Přehled dostupnosti veřejných prostranství a služeb v obci Javorník</i>	58
Tabulka 11: <i>Přehled dostupnosti veřejných prostranství a služeb v obci Kamenná Horka</i>	59
Tabulka 12: <i>Přehled dostupnosti veřejných prostranství a služeb v obci Karle</i>	60
Tabulka 13: <i>Přehled dostupnosti veřejných prostranství a služeb v obci Koclířov</i>	61
Tabulka 14: <i>Přehled dostupnosti veřejných prostranství a služeb v obci Kukle</i>	62
Tabulka 15: <i>Přehled dostupnosti veřejných prostranství a služeb v obci Mikuleč</i>	63

Tabulka 16: <i>Přehled dostupnosti veřejných prostranství a služeb v obci Opatov</i>	64
Tabulka 17: <i>Přehled dostupnosti veřejných prostranství a služeb v obci Opatovec</i>	65
Tabulka 18: <i>Přehled dostupnosti veřejných prostranství a služeb v obci Pohledy</i>	66
Tabulka 19: <i>Přehled dostupnosti veřejných prostranství a služeb v obci Březová nad Svitavou</i>	67
Tabulka 20: <i>Přehled dostupnosti veřejných prostranství a služeb v obci Sklené</i>	68
Tabulka 21: <i>Přehled dostupnosti veřejných prostranství a služeb v městské části Lány</i>	70
Tabulka 22: <i>Přehled dostupnosti veřejných prostranství a služeb v městské části Lačnov</i>	71
Tabulka 23: <i>Přehled dostupnosti veřejných prostranství a služeb v městské části Předměstí</i>	72
Tabulka 24: <i>Přehled dostupnosti veřejných prostranství a služeb v městské části Město</i>	73
Tabulka 25: <i>Přehled dostupnosti veřejných prostranství a služeb v obci Vendolí</i>	74
Tabulka 26: <i>Počet obyvatel v jednotlivých obcích v Mikroregionu Svitavsko</i>	79

16. Seznam grafů

Graf 1: <i>Počet obcí, u nichž se nenachází dané služby</i>	75
---	----

17. Seznam příloh

Příloha 1: Dotazníkové šetření

1. Jak jste spokojen(a) s Vaším městem (obcí) jako místem, kde žijete a pracujete?

1. Velmi spokojen(a)
2. Spíše spokojen(a)
3. Spíše nespokojen(a)
4. Velmi nespokojen(a)

2. Jak jste celkově spokojen(a) s následujícími oblastmi života?

Svou odpověď zařaďte na stupnici 0 – 10. Přičemž 0 = nejméně spokojen(a), 10 = nejvíce spokojen(a).

Jak jste spokojen(a) s následujícími oblastmi života?	Nejméně Spokojen(a)		Nejvíce spokojen(a)	<i>Nevím</i>																				
S dostupností základních veřejných služeb (zdravotní služby, sociální služby, školy, veřejná doprava atd.).		<table border="1"><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>																						
S kvalitou veřejných ploch určených k oddychu.		<table border="1"><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>																						

3. Nakolik jste spokojen(a) s dostupností následujících veřejných služeb ve Vašem městě (obci)?

Nakolik jste spokojen(a) s dostupností následujících veřejných služeb ve Vašem městě (obci)?	Velmi spokojen(a)	Spíše spokojen(a)	Spíše nespokojen(a)	Rozhodně nespokojen(a)	Nevím
Dostupnost lékařské péče					
Sociální služby (domov důchodců, pečovatelská služba apod.).					
Policie.					
Školy					
Doprava do zaměstnání.					
Doprava do školy pro děti.					

4. Jak jste spokojen(a) ve Vašem městě (obci) s dostupností následujících služeb?

Jak jste spokojen(a) ve Vaší obci (městě) s dostupností následujících služeb?	Zcela spokojen(a)	Spíše spokojen(a)	Spíše nespokojen(a)	Zcela nespokojen(a)	Nevím
Sportovní zařízení (hřiště apod.)					
Kulturní zařízení (kino, divadlo, knihovna, apod.)					
Rekreační vyžití					
Zařízení k trávení volného času					
Přístup k internetu.					
Prodejny se základním sortimentem (potravin y a ostatní sortiment).					
Speciální prodejny (textil, sport apod.).					